

UCHWAŁA NR XXVI/204/13
Rady Powiatu w Bielsku Podlaskim
z dnia 22 listopada 2013 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Powiecie Bielskim na lata 2013-2018.**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595, poz. 645) oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182, poz. 509) Rada Powiatu w Bielsku Podlaskim uchwala, co następuje:

§1 Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bielskim na lata 2013- 2018, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§2 Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Bielsku Podlaskim.

§3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Adam Miron Łęczycki

Załącznik
do uchwały Nr XXVI/204/13
Rady Powiatu w Bielsku Podlaskim
z dnia 22 listopada 2013 r.

***STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE BIELSKIM
NA LATA 2013 - 2018***

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
Rozdział I	
Podstawy prawne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	8
1. Procedura tworzenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	8
2. Uwarunkowania prawne strategii rozwiązywania problemów społecznych.....	8
Rozdział II	
Charakterystyka Powiatu Bielskiego.....	11
1. Potencjał społeczno-demograficzny	11
2. Infrastruktura społeczna, zdrowotna i oświatowa w powiecie bielskim.....	12
3. Rynek pracy	15
4. Pomoc społeczna.....	17
4.1. Ośrodki pomocy społecznej.....	18
4.2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.....	20
4.3. Placówki opiekuńczo-wychowawcze	24
4.4. Domy pomocy społecznej.....	25
5. Organizacje pozarządowe	27
Rozdział III	
Teoretyczny aspekt najczęściej występujących problemów społecznych.	29
1. Podstawy prawne pomocy społecznej.....	29
2. Zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej	30
3. Teoretyczne aspekty głównych problemów społecznych	31
3.1. Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	31
3.2. Przemoc rodzinna.....	32
3.3. Zjawisko alkoholizmu w środowisku rodzinnym.	35
3.4. Uzależnienia od środków psychoaktywnych.....	37
3.5. Bezrobocie	39
3.6. Bezdomność i ubóstwo.....	40
3.7. Niepełnosprawność	41
3.8. Repatrianci, uchodźcy i kombatanci.....	43

4. Podsumowanie	44

Rozdział IV

Diagnoza sytuacji społecznej w powiecie bielskim.....	46
1. Bezradność opiekuńczo-wychowawcza.....	46
2. Przemoc w rodzinie i alkoholizm	48
3. Bezrobocie	52
4. Bezdomność i ubóstwo.....	53
5. Niepełnosprawność	54
6. Trudności adaptacyjne wyalienowanych grup społecznych – repatriantów, uchodźców i kombatanów.	59
7. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią.....	59

Rozdział V

Cele strategiczne i kierunki działań polityki społecznej powiatu bielskiego.....	61
1. Cel nr 1	
Optymalizacja funkcjonalna systemu pieczy zastępczej na terenie powiatu bielskiego oraz niwelacja skutków psychicznych u dzieci pozbawionych bezpośredniej opieki naturalnej.....	61
1.1. Kierunek działań nr 1	
Zapewnienie dzieciom i młodzieży z pieczy zastępczej dodatkowych zajęć edukacyjnych celem wyrównania szans oświatowych.....	61
1.2. Kierunek działań nr 2	
Zapewnienie rodzinom i dzieciom objętym pieczą zastępczą dostępu do wsparcia psychologiczno - pedagogicznego	62
1.3. Kierunek działań nr 3	
Organizowanie opiekunom prawnym dzieci objętych rodzinną pieczą zastępczą, szkoleń podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.....	62
1.4. Kierunek działań nr 4	
Działania organizacyjno - promocyjne mające na celu pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.....	63
2. Cel nr 2	
Przeciwdziałanie skutkom przemocy rodzinnej.....	64

2.1. Kierunek działań nr 1	
Działanie ograniczające zjawisko przemocy	64
2.2. Kierunek działań nr 2	
Realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie	65
2.3. Kierunek działań nr 3	
Organizacja oraz prowadzenie szkoleń dla uczniów szkół gimnazjalnych z terenu powiatu bielskiego z zakresu konstruktywnego „zatrzymywania” zjawiska przemocy rówieśniczej i intrarodzinnej.....	66
2.4. Kierunek działań nr 4	
Planowane działania pracowników socjalnych gminnych i miejskich ośrodków pomocy społecznej w zakresie zapobiegania skutkom przemocy rodzinnej.	
Tworzenie i optymalizacja funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych.....	67
3. Cel nr 3	
Zapobieganie zjawisku ubóstwa.....	67
3.1. Kierunek działań nr 1	
Aktywizacja zawodowa osób oraz zapewnienie minimalnego dochodu gwarantowanego	67
3.2. Kierunek działań nr 2	
Świadczenia rodzinne wspierające dochody rodziny.....	68
4. Cel nr 4	
Zapobieganie zjawisku bezdomności.....	69
4.1. Kierunek działań nr 1	
Realizacja programów umożliwiających aktywizację osób bezdomnych.....	69
4.2. Kierunek działań nr 2	
Działania zapewniające dostęp osób bezdomnych do noclegowni.....	70
5. Cel nr 5	
Zapobieganie zjawisku bezrobocia.....	70
5.1. Kierunek działań nr 1	
Organizacja szkoleń dających możliwość nabycia lub zmiany kwalifikacji zawodowych.....	70

5.2. Kierunek działania nr 2	
Przyznawanie środków osobom bezrobotnym na rozpoczęcie działalności gospodarczej.	71
5.3. Kierunek działania nr 3	
Kierowanie osób bezrobotnych na staże	71
6. Cel nr 6	
Ochrona zdrowia oraz minimalizowanie skutków niepełnosprawności poprzez działania w zakresie rehabilitacji leczniczej, społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.....	72
6.1. Kierunek działań nr 1	
Rehabilitacja społeczna prowadzona przez PCPR	72
6.2. Kierunek działania nr 2	
Orzekanie o niepełnosprawności	73
6.3. Kierunek działań nr 3	
Kierowanie osób do domów pomocy społecznej	73
6.4. Kierunek działań nr 4	
Poprawa dostępu do opieki zdrowotnej i rehabilitacji leczniczej.....	74
6.5. Kierunek działań nr 5	
Promowanie wczesnej diagnostyki i rehabilitacji.....	74
6.6. Kierunek działań nr 6	
Promowanie zatrudnienia w warunkach pracy chronionej.....	75
7. Cel nr 7	
Pomoc repatriantom i uchodźcom	75
7.1. Kierunek działań nr 1	
Pomoc finansowa repatriantom	76
7.2. Kierunek działań nr 2	
Pomoc finansowa uchodźcom	76
8. Cel nr 8	
Poprawa współpracy i koordynacji działań służb społecznych.....	76
8.1. Kierunek działań nr 1	
Poprawa współpracy samorządowych jednostek pomocy społecznej	77

8.2. Kierunek działań nr 2

Zacieśnienie współpracy instytucji publicznych z organizacjami społecznymi i kościołami	77
Zakończenie.....	78
Harmonogram szczegółowych celów strategicznych w Powiecie Bielskim.....	78

Wstęp

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego, którego celem jest rozwiązywanie wcześniej zidentyfikowanych i nazwanych problemów społecznych. Realizacja, wcześniejsze opracowanie powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych należy do zadań własnych powiatu.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, których celem jest umożliwienie przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Organy administracji rządowej i samorządowej realizując zadania pomocy społecznej współpracują, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Powyższe działania osiągają największą efektywność w przypadku, gdy mają na celu aktywizację społeczeństwa najsłabszych grup społecznych, ucząc umiejętności rozwiązywania problemów. Celem prac nad powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych jest dążenie do wspierania osób i rodzin narażonych na ryzyko wykluczenia społecznego. Nadrzędnym celem każdej strategii dotyczącej problemów społecznych powinny być zaplanowane dążenia społeczności lokalnej zmierzające do niwelowania wszelkich barier i zagrożeń ograniczających potencjał ludzki, zwłaszcza możliwości rozwojowe najsłabszych grup społecznych.

Rozdział I

Podstawy prawne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

1. Procedura i zasady tworzenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W procesie planowania powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych należy kierować się strategią spójności regulacji prawnych Unii Europejskiej, prawa krajowego oraz lokalnego. Planowanie strategiczne powiatowej strategii powinno mieć odzwierciedlenie w długookresowych planach na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dlatego też w procesie tworzenia strategii niezbędny jest element konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym szczeblu, celem ustalenia priorytetów.

Reasumując, w świetle wymogów Unii Europejskiej planowanie strategii powinno odbywać się w ścisłej korespondencji z poniższymi zasadami, tj:

1. programowania: obowiązku tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na wszystkich poziomach: krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym;
2. subsydiarności: jasnego określenia kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienia samorządów z mocy obowiązujących aktów prawnych do programowania i realizacji polityki społecznej regionu;
3. koncentracji: wyboru oraz ustalenia hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na działania w obszarach, w których koncentrują się problemy społeczne;
4. partnerstwa: obowiązku konsultowania na każdym poziomie programowania polityki społecznej z partnerami społecznymi.

2. Uwarunkowania prawne strategii rozwiązywania problemów społecznych.

W pracy nad opracowaniem powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, wykorzystano poniższe akty prawne, dające podstawy do działań pomocowych adekwatnych do zidentyfikowanych problemów:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej - określająca warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej.

2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - określająca zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków.
3. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym - stwarzająca osobom i grupom podlegającym wykluczeniu społecznemu nie posiadającym własnych dochodów szansę na powrót do uczestnictwa w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym poprzez możliwość uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej i zatrudnienia wspieranego.
4. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego- regulująca prawa osób z zaburzeniami psychicznymi i działania zapobiegawcze w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.
5. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - regulująca status prawny osób niepełnosprawnych, ich prawa i uprawnienia.
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – która nakłada na organy administracji rządowej i samorząd terytorialny obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomani - definiująca szereg zjawisk związanych z uzależnieniem od narkotyków, wskazująca na potrzebę rehabilitacji i readaptacji osób dotkniętych narkomanią.
8. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie – regulująca zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe i korzystania z tej działalności przez organy administracji publicznej w celu wykonywania zadań publicznych oraz warunki

wykonywania świadczeń przez wolontariuszy.

9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – reguluje działania zmierzające do ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przyznając formy pomocy rodzinie lub osobie krzywdzonej oraz określa działania wobec osób stosujących przemoc.

Rozdział II

Charakterystyka Powiatu Bielskiego.

1. Potencjał społeczno - demograficzny Powiatu Bielskiego.

Powiat bielski jest położony na obszarze Zielonych Płuc Polski, w województwie podlaskim, na Równinie Bielskiej, którą od północy okala Dolina Górnej Narwi, zaś jej wschodnią część zajmuje Puszcza Białowieska. Graniczy z powiatami: wysokomazowieckim, białostockim, hajnowskim i siemiatyckim. Na terenie powiatu leży osiem gmin, w tym dwa miasta: Bielsk Podlaski (stolica powiatu) i Brańsk oraz sześć gmin wiejskich: Bielsk Podlaski, Brańsk, Boćki, Orla, Rudka i Wyszki. Obszar powiatu wynosi 1.385 km kw. i jest zamieszkiwany przez 68.091 osób (według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r.). Połowa ludności mieszka w miastach, z czego około 26,4 tys. w Bielsku Podlaskim i 3,7 tys. w Brańsku. Gęstość zaludnienia wynosi około 42 osoby na 1 km kw. i jest o ¼ mniejsza niż w całym województwie podlaskim. W wyniku spadku wskaźnika urodzeń w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, w większości powiatów województwa podlaskiego zanotowano spadek liczby ludności, a jeden z największych spadków nastąpił w powiecie bielskim. Proces ten ma charakter trwały, a pogłębiany jest przez ujemną migrację ludności na pobyt stały. Przykładowo, w latach 2003–2006 liczba mieszkańców powiatu obniżyła się o 1 450 osób (2,36%). W 2011 r. odnotowano 3,8-procentowy ujemny przyrost naturalny. Aktualne krajowe prognozy ludności nie wskazują na zmianę procesu zmniejszającej się dzietności w perspektywie najbliższych 20 lat. Osiągnięcie pełnoletności przez osoby urodzone w pierwszej połowie lat osiemdziesiątych, tj. w okresie ostatniego wyżu demograficznego, wpłynęło na zmniejszenie się liczebności grupy osób w wieku przedprodukcyjnym. Jednocześnie odnotowuje się niewielki wzrost udziału osób w wieku 65 lat i więcej w strukturze wiekowej ludności powiatu.

Największymi pracodawcami wśród przedsiębiorstw powiatu są następujące firmy prowadzące działalność w Bielsku Podlaskim:

- „Arhelan” Burzyńscy
- „Bielmlek” - Spółdzielnia Mleczarska
- „Bison-Biał” Fabryka Przyrządów i Uchwytów
- Budimex Danwood Sp. z o.o.

- Energo Sp z o.o.
- „Hoop” Zakład Produkcyjny S.A.
- „Maksbud” Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe Sp. z o.o.
- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.
- „Netter” Zakłady Mięsne
- „Nordhus” S.A.
- PSS „Społem”
- „Polbud” Przedsiębiorstwo Budowlane Sp. z o.o.
- Przedsiębiorstwo komunalne sp. z o.o.
- „Suempol” Sp z o.o.
- Spółdzielnia Mieszkaniowa
- „Swedspan” Polska Sp. z o.o.
- „Unibep” S.A.
- „Unihouse” Oddział Unibep S.A.

2. Infrastruktura społeczna, zdrowotna i oświatowa Powiatu Bielskiego.

Nadrzędnym celem Powiatu Bielskiego w procesie tworzenia powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest wdrażanie i planowanie skutecznych działań zapobiegających trudnym sytuacjom życiowym osób niezdolnych do samodzielnego zaspokajania potrzeb biologicznych, zdrowotnych, edukacyjnych, społecznych i duchowych. W zakresie zaspokajania potrzeb dzieci pozbawionych opieki naturalnej, Powiat Bielski posiada Placówkę Opiekuńczo - Wychowawczą typu rodzinnego, dysponującą 8 miejscami. Główne przyczyny umieszczenia dzieci w placówce, to przede wszystkim brak dojrzałości rodziców biologicznych do pełnienia funkcji rodzicielskich oraz zjawisko nadmiernego spożywania przez rodziców alkoholu. Powiat bielski przy pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim nadzoruje opiekę nad 28 rodzinami zastępczymi spokrewnionymi oraz 10 rodzinami niezawodowymi, sprawującymi opiekę nad 50 dziećmi. W skład systemu pieczy zastępczej Powiatu Bielskiego wchodzi również wielodzietna rodzina zastępcza zawodowa, w której obecnie znajduje się 3 dzieci. Rodzinom tym udziela się comiesięcznej pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

również zajmuje się procesem przygotowania kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, poprzez udzielanie osobom zainteresowanym informacji o prawach i obowiązkach, uświadamianiem różnic w funkcjonowaniu rodzin zastępczych, biologicznych i adopcyjnych. Szkoli kandydatów na rodziny zastępcze, gwarantując dostęp do profesjonalnej kadry, dogodnych warunków lokalowych, a w szczególności czasowych, odpowiadających możliwościom osób zgłaszających gotowość pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Od 2003 roku Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim w ramach świadczonych usług z zakresu poradnictwa specjalistycznego w ramach działalności Punktu Poradniczo - Konsultacyjnego bezustannie udziela porad psychologicznych, prawnych oraz wsparcia specjalistycznego.

Na terenie Powiatu funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej w Brańsku, który posiada 114 miejsc przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku i somatycznie chorych.

System oświaty powiatu bielskiego obejmuje szkoły ponadgimnazjalne, funkcjonujące na terenie Powiatu Bielskiego oraz zespół szkół specjalnych w Bielsku Podlaskim.

Na terenie Powiatu Bielskiego funkcjonuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, która realizuje zadania, przede wszystkim z zakresu niesienia pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wielozakresowej współpracy z rodziną, szkołą i placówkami oświatowo-wychowawczymi. Powyższa pomoc najczęściej ma charakter udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom, udzielanie specjalistycznego wsparcia i pomocy rodzicom i nauczycielom związanym z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

Poradnia również realizuje zadania z zakresu diagnozy poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży (np. predyspozycji i uzdolnień, przyczyn niepowodzeń edukacyjnych, specyficznych trudności w uczeniu się). W poradni działa zespół orzekający, który na podstawie badań psychologicznych, pedagogicznych i lekarskich przeprowadzonych przez specjalistów poradni, bądź spoza poradni wydaje orzeczenia o potrzebie kształcenia indywidualnego, kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz niedostosowanej społecznie lub zagrożonej niedostosowaniem, wymagającej stosowania specjalnej

organizacji nauki i metod pracy. Do pozostałych zadań Paradni zalicza się:

1. prowadzenie terapii dzieci i młodzieży, w zależności od rozpoznanych potrzeb, w tym dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi, z zachowaniami dysfunkcyjnymi, niepełnosprawnych, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, oraz ich rodzin;
2. pomoc dzieciom i młodzieży w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery zawodowej oraz wspieranie nauczycieli przedszkoli, szkół i placówek w planowaniu i realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno - zawodowego;
3. podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, w tym udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka oraz ich rodzicom;
4. współpraca ze szkołami i placówkami w rozpoznawaniu u uczniów specyficznych trudności w uczeniu się, w tym ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się u uczniów klas I - III szkoły podstawowej;
5. współpraca z przedszkolami, szkołami i placówkami przy opracowywaniu i realizowaniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych oraz planów działań wspierających.
6. współpraca w udzielaniu i organizowaniu przez przedszkola, szkoły i placówki pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
7. wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny;
8. udzielanie wsparcia merytorycznego nauczycielom, wychowawcom grup wychowawczych i specjalistom udzielającym pomocy psychologiczno - pedagogicznej w przedszkolach, szkołach i placówkach;
9. wspomaganie dzieci i młodzieży z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego.

Powiat bielski jest organem założycielskim Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim z siedzibą przy ul. Kleszczelowskiej 1 zapewniający świadczenia z zakresu opieki zdrowotnej. Opieka Zdrowotna zapewnia wysoki poziom usług, dzięki starannie dobranemu zespołowi lekarzy oraz personelowi pielęgniarskiemu. W skład Zakładu wchodzi:

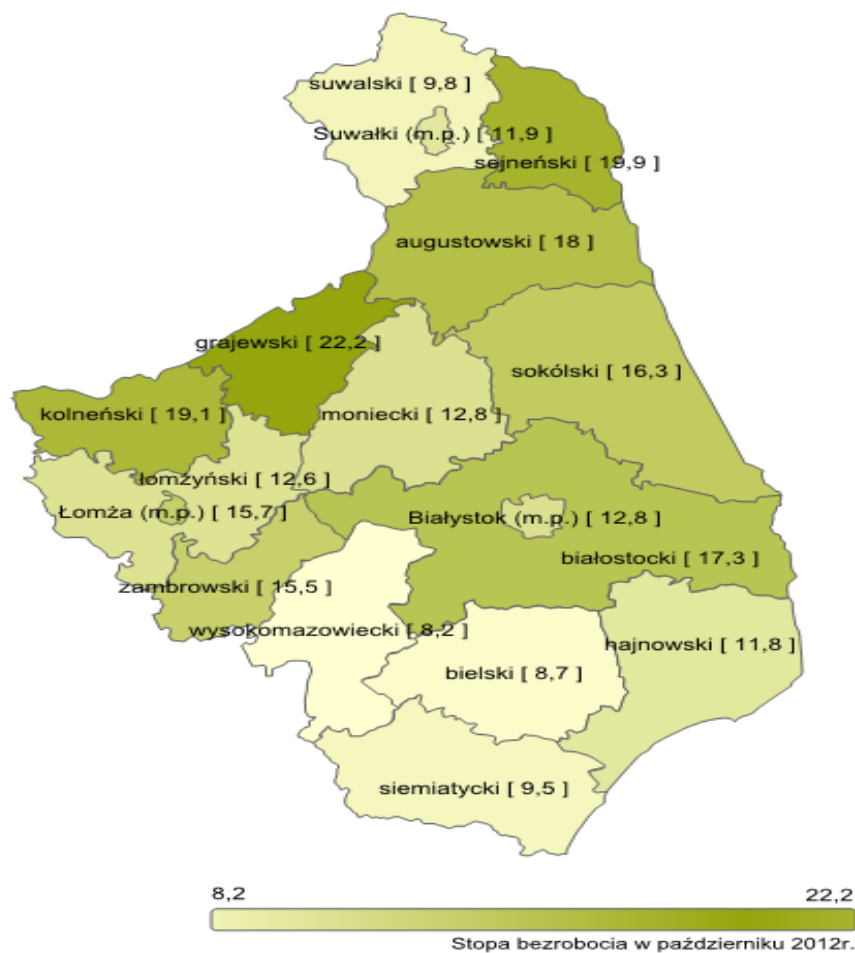
- Szpital Powiatowy im. Rafała Czerwiakowskiego.
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy.
- Poradnie specjalistyczne.
- Podstawowa opieka zdrowotna.

3. Rynek Pracy.

W powiecie bielskim według stanu na koniec 2012r. zarejestrowanych było 2078 osób bezrobotnych. Liczba bezrobotnych od czterech lat oscyluje w granicach 2000 osób ulegając nieznacznym wahaniom z powodu sezonowości w zatrudnieniu i we wsparciu zatrudnienia za pomocą Funduszu Pracy. Prawie 60 proc. zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy bezrobotnych zamieszkuje na terenie miasta Bielska Podlaskiego. Stopa bezrobocia w naszym powiecie należy do najniższych w województwie podlaskim. Niewątpliwy wpływ na lepszą niż w innych powiatach sytuację na lokalnym rynku pracy ma dość dobra sytuacja gospodarcza w powiecie, istnienie i ciągły rozwój wielu dużych jak i małych firm systematycznie zwiększających zatrudnienie oraz powstawanie nowych firm oferujących duże zapotrzebowanie na nowych pracowników. Do istniejących zakładów, które zwiększają zatrudnienie i tworzą nowe miejsca pracy należą m.in.: Bison-Bial SA Zakład w Bielsku Podlaskim, Suempol sp. z o.o., Arhelan s.j. Największe nowo powstałe firmy w powiecie, które zatrudniają dużą liczbę nowych pracowników, to: Swedspan Polska w Koszkach i Nordhus SA w Bielsku Podlaskim. W 2012 roku Urząd Pracy dysponował łącznie 617 ofertami pracy, które proponował bezrobotnym. Jednak nie dla wszystkich grup bezrobotnych istnieje wystarczająca liczba ofert na lokalnym rynku pracy. W najtrudniejszej sytuacji znajdują się osoby wkraczające na rynek pracy, czyli absolwenci szkół, którzy w znacznej liczbie zasilają każdego roku szeregi bezrobotnych, w szczególności osoby z wyższym wykształceniem, a także osoby których wykształcenie i umiejętności są niedostosowane do potrzeb rynku pracy. Tym osobom potrzebne jest wsparcie ze strony Powiatowego Urzędu Pracy. Na promocję zatrudnienia i aktywizację zawodową bezrobotnych powiat bielski otrzymał na początku 2012 roku z Funduszu Pracy kwotę 1 835 000 zł. Ponadto na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych powiat bielski przeznaczył w 2012 roku kwotę 312 000 zł z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Ponieważ potrzeby powiatu były dużo większe, Powiatowy Urząd

Pracy nieprzerwanie w ciągu całego roku czynił starania o pozyskanie dodatkowych środków finansowych na walkę z bezrobociem. W rezultacie na realizację w 2012 roku projektów mających na celu tworzenie nowych miejsc pracy dla osób bezrobotnych, wsparcie samozatrudnienia bezrobotnych i aktywizację zawodową bezrobotnych Powiat Bielski uzyskał dodatkowo środki Funduszu Pracy w łącznej wysokości 2 965 800 zł. Tak więc w 2012 roku Powiat dysponował łącznie kwotą 5 112 800 zł na walkę z bezrobociem. Powiatowy Urząd Pracy przeznaczył te środki na usługi i instrumenty rynku pracy, mając na względzie przy wyborze form wsparcia zapotrzebowanie ze strony bezrobotnych i propozycje oraz możliwości zgłaszane przez pracodawców. Zorganizowane zostały prace interwencyjne dla 62 osób bezrobotnych, roboty publiczne dla 42 bezrobotnych, 399 osób zostało skierowanych na staże, 47 osób bezrobotnych zostało zatrudnionych na stanowiskach pracy wyposażonych ze środków Funduszu Pracy, 43 osoby bezrobotne otrzymały dotacje na podjęcie działalności gospodarczej, 28 bezrobotnych posiadających zapewnienie zatrudnienia zostało przeszkolonych ze środków Funduszu Pracy. W ramach PFRON wsparciem objęto łącznie 12 osób niepełnosprawnych. Podejmując powyższe działania na rzecz osób bezrobotnych, Powiatowy Urząd Pracy stara się zadbać o dalsze losy tych osób po zakończeniu okresu subsydiowania. W tym celu negocjuje z pracodawcami dalsze zatrudnienie bezrobotnych. Te działania owocują wysoką efektywnością w postaci kontynuacji zatrudnienia sięgającą w niektórych projektach 85 proc.

Powiatowy Urząd Pracy oferuje zarejestrowanym bezrobotnym także inne formy pomocy. Zatrudnieni w Urzędzie doradcy zawodowi proponują bezrobotnym indywidualne i grupowe poradnictwo zawodowe. W 2012 roku przeprowadzono 1150 indywidualnych rozmów doradczych, 112 osób bezrobotnych objętych zostało grupowym poradnictwem zawodowym. Przeprowadzone zostały 32 spotkania grupowe z zakresu informacji zawodowej, a 234 osoby skorzystały z informacji zawodowej w formie indywidualnej. Ponadto w czterech zorganizowanych edycjach szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy wzięły udział łącznie 42 osoby oraz zorganizowano 10 warsztatów z zakresu pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, w których uczestniczyły łącznie 124 osoby.

4. Pomoc Społeczna.

Pomoc społeczna jest jedną z instytucji polityki społecznej państwa, której głównym zadaniem jest pomoc osobom i rodzinom w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach życiowych, jakich nie mogą one same pokonać przy wykorzystaniu swoich możliwości, uprawnień i własnych środków. Pomoc społeczna polega w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń (np.: zasiłek celowy, zasiłek okresowy),
2. pracy socjalnej
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
5. realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach

zidentyfikowanych potrzeb.

W ramach systemu pomocy społecznej wyróżnia się:

1. pomoc w instytucjach opiekuńczych typu: domy pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze,
2. pomoc środowiskowa, m.in. świetlice środowiskowe, ośrodki wsparcia (tj. domy dziennego pobytu, noclegownie, schroniska dla bezdomnych, środowiskowe domy samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi),
3. pomoc finansową, usługową i rzeczową świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej (i w kilku przypadkach przez powiatowe centra pomocy rodzinie).

4.1 Ośrodki Pomocy Społecznej.

Na terenie Powiatu Bielskiego funkcjonuje 8 ośrodków pomocy społecznej:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudce
6. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boćkach
7. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkach
8. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli

Powyżej wymienione jednostki mają bezpośredni kontakt z osobami potrzebującymi wsparcia i pomocy. Świadczą głównie pomoc finansową, rzeczową i socjalną zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej. Ośrodki pomocy społecznej wykonują zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, do których należy, min:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
2. sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej,
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,

4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych,
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
7. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
8. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
9. praca socjalna,
10. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
11. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
12. dożywianie dzieci,
13. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
14. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
15. pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
16. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
17. utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
18. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
19. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych należy:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
5. współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

1. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
2. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
3. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
4. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom,
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
7. wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

4.2 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Podstawowym celem działalności PCPR jest udzielanie pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym: dzieciom, rodzinom, osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym. PCPR

realizuje zadania własne oraz zadania zlecone przez administrację rządową w zakresie pomocy społecznej. Do zadań PCPR w szczególności należy:

1. opracowywanie powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych;
2. prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
3. udzielanie informacji osobom ubiegającym się o pomoc, o przysługujących im prawach i uprawnieniach;
4. organizowanie mieszkań chronionych;
5. organizowanie i prowadzenie specjalistycznego poradnictwa, w tym poradnictwa rodzinnego dla rodzin naturalnych i zastępczych oraz terapii rodzinnej;
6. prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej;
7. zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz dzieciom niedostosowanym społecznie, w szczególności poprzez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno – opiekuńczych, placówek opiekuńczo - wychowawczych, w tym ognisk wychowawczych, świetlic i klubów środowiskowych o zasięgu ponad gminnym dla dzieci i młodzieży;
8. finansowanie powiatowych ośrodków wsparcia, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
9. tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;
10. organizowanie szkolenia i doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
11. doradztwo metodyczne dla ośrodków pomocy społecznej i pracowników socjalnych;
12. pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się
13. przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży

- niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
14. przyznawanie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki oraz na usamodzielnienie osobom opuszczającym rodziny zastępcze;
 15. organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci;
 16. pomoc repatriantom i uchodźcom;
 17. opracowywanie i realizacja powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz przestrzeganiu praw osób niepełnosprawnych;
 18. podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności;
 19. orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności
 20. współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej tych osób;
 21. dofinansowanie do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;
 22. udzielanie dofinansowania do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
 23. dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze;
 24. dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;
 25. rehabilitacja dzieci i młodzieży;
 26. dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej;
 27. nadzór merytoryczny nad funkcjonowaniem warsztatów terapii zajęciowej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim, wychodząc naprzeciw wspieraniu dzieci i rodzin dotkniętych różnorodnymi problemami, między innymi przemocą, alkoholizmem, narkomanią, problemami opiekuńczo – wychowawczymi,

podejmuje szereg innowacyjnych działań prorodzinnych. Centrum równolegle realizuje zadania własne powiatu, wynikające z zadań przypisanych w ustawie o pomocy społecznej, ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jak również zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim realizuje projekty współfinansowane z Unii Europejskiej. Projekty kierowane są przede wszystkim do rodzin w których występuje bezrobocie , ubóstwo, uzależnienie alkoholowe, przemoc, nieporadność w sferze opiekuńczo – wychowawczej i życiowej, oraz tych którzy długotrwale korzystają ze środków pomocy społecznej. PCPR rokrocznie realizuje programy korekcyjno - edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie, w którym również wsparcia udziela ofiarom zachowań przemocowych. W/w program realizowany jest zgodnie z nadrzędnymi założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006-2016. PCPR sprawuje pieczę nad zawodową rodziną zastępczą pełniącą funkcję wielodzietnej rodziny dla dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej. Jest to rodzina, która tymczasowo obejmuje opieką i wychowuje dzieci osierocone lub którym rodzice nie są w stanie zapewnić odpowiedniej opieki i wychowania. Centrum ustawicznie prowadzi specjalistyczne poradnictwo w ramach Punktu Poradniczo - Konsultacyjnego działającego przy Centrum. Nadrzędnym celem Punktu jest szeroko rozumiana działalność pomocowa skierowana do mieszkańców Powiatu Bielskiego, w postaci poradnictwa psychologiczno - pedagogicznego, prawnego oraz innych systemowych oddziaływań mających wpływ na rozwój osobowości. W ramach pełnionych funkcji przez Punkt Poradniczo - Konsultacyjny diagnozowane są problemy rodzin dysfunkcyjnych, uczniów nieprzystosowanych społecznie i dydaktycznie oraz ustawicznie utrzymywana jest współpraca z pedagogami szkół Powiatu Bielskiego. Powiatowe Centrum zajmuje się organizacją opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej. W 2013 roku na terenie Powiatu Bielskiego funkcjonuje 39 rodzin zastępczych, w których umieszczonych jest 53 dzieci, w tym również zawodowa rodzina zastępcza obejmująca opieką 3 dzieci. Centrum obejmuje opieką 12 pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych, realizujących programy usamodzielnienia. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje również zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Zadania finansowane są

ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W ramach struktur PCPR działa Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Do zadań Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności należy wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności dla osób przed 16 rokiem życia, orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia.

4.3 Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze.

Na terenie Powiatu Bielskiego od 2004r. funkcjonuje placówka opiekuńczo - wychowawcza typu rodzinnego, zwana również placówką rodzinną. Jej zadaniem jest utworzenie jednej wielodzietnej rodziny dla dzieci, którym nie znaleziono rodziny zastępczej lub przysposabiającej. Tego rodzaju placówka wychowuje dzieci w różnym wieku – w tym dorastające i usamodzielniające się, umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu, zapewnia dzieciom kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych, a także ustala zasady kontaktów dziecka z rodzicami w porozumieniu z sądem, centrum pomocy i ośrodkiem adopcyjno-opiekuńczym. Placówka współpracuje z ośrodkiem adopcyjno - opiekuńczym oraz centrum pomocy, aby móc zapewnić wysoką jakość i skuteczność oddziaływań wychowawczych, a także sprawowania opieki nad dzieckiem.

Placówka w 2013 roku obejmuje opieką i wychowaniem pięcioro dzieci. Placówka rodzinna jest pierwszą placówką opiekuńczo-wychowawczą w powiecie bielskim, która stanowi optymalne zastępcze środowisko wychowawcze, obejmujące swoją kuratelą dzieci z terenu powiatu bielskiego. Całość systemowych wpływów wychowawczych jest połączeniem celowych poczynań pomocowych zarówno specjalistów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jak i aktywności Dyrektora placówki. Zorganizowany w ten sposób proces przekazywania społecznie akceptowanego normatywnego ideału wychowawczego oraz ogólnych kompetencji psychospołeczno - intelektualnych stwarza wychowankom szansę na rozwijanie własnego potencjału intelektualnego i psychospołecznego. Wychowankowie placówki rodzinnej pochodzą ze środowisk niewydolnych opiekuńczo-wychowawczo, w których często występują problemy alkoholowe.

4.4 Domy Pomocy Społecznej

Domy pomocy społecznej są instytucją świadczącą na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności usługi: bytowe, opiekuńcze, wspomagające, edukacyjne w formach i zakresie wynikających z indywidualnych potrzeb. Domy, w zależności od tego, komu są przeznaczone dzielone się na domy dla:

1. osób w podeszłym wieku
2. osób przewlekłe somatycznie chorych
3. osób przewlekłe psychicznie chorych
4. dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie
5. dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie
6. osób niepełnosprawnych fizycznie

lub prowadzone łącznie dla:

1. osób w podeszłym wieku i chorych przewlekłe somatycznie
2. osób chorych przewlekłe somatycznie oraz niepełnosprawnych fizycznie
3. osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych fizycznie
4. osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku, domy pomocy społecznej mogą prowadzić: jednostki samorządu terytorialnego, fundacje i stowarzyszenia, związki wyznaniowe, osoby prawne i fizyczne. Organem wydającym zezwolenie na prowadzenie DPS-u jest wojewoda. Zezwolenie jest wydawane wówczas jeśli ubiegający się o nie:

1. spełnia warunki wymienione w ustawie o pomocy społecznej
2. spełnia standardy
3. przedstawi wymaganą dokumentację.

Zezwolenie wydaje się na czas nieokreślony po wizytacji obiektu.

Na terenie Powiatu Bielskiego funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej w Brańsku z przeznaczeniem dla osób przewlekłe somatycznie chorych i w podeszłym wieku. Dom Pomocy Społecznej w Brańsku dysponuje 74 miejscami dla osób w podeszłym wieku oraz 40 miejscami dla osób przewlekłe somatycznie chorych. Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia liczbę osób umieszczonych w DPS - Brańsk na przełomie lat 2009-2012.

	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012
liczba umieszczonych osób w DPS Brańsk	31 osób	25 osób	18 osób	20 osób

Dom Pomocy Społecznej w Brańsku mieści się w dwóch budynkach wolnych od barier architektonicznych. W budynkach znajdują się sprawne windy, z głównym przeznaczeniem do przewozu osób niepełnosprawnych ruchowo. DPS zapewnia udział w różnych formach terapii zajęciowej. Oferuje mieszkańcom wybór następujących form terapii, np.: terapia przez pracę, sztukę, zajęcia kulinarne, prace w ogrodzie. Mieszkańcy mają zapewniony dostęp do biblioteki i czytelní. Mieszkańcy mają ciągły dostęp do sali gimnastycznej z przeznaczeniem na rehabilitację. Dom posiada pokoje 1-osobowe, 2-osobowe oraz 3- osobowe. Pokoje wyposażone są w tapczaniki, łóżka, szafeczki przyłózkowe, stoliki, krzesła, szafy ubraniowe, radia. Przy niektórych pokojach mieszkalnych znajdują się łazienki, wyposażone w kabinę prysznicową oraz łazienki ogólnodostępne wyposażone w prysznice i wanny. Ponadto na każdej kondygnacji znajdują się ogólnodostępne łazienki wyposażone w wanny. Łazienki wraz z toaletami przystosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych. Podopieczni mają możliwość wyboru posiłków oraz miejsca ich spożywania. Zapewniony jest wybór zestawu posiłków oraz posiłku dietetycznego, zgodnie ze wskazaniem lekarza. Wydawane są diety lekkostrawne cukrzycowe, wysokobiałkowe i wysokokaloryczne. W domu podstawowe produkty żywnościowe i napoje dostępne są przez całą dobę. W domu działają 2 zespoły terapeutyczno - opiekuńcze, które opracowują i realizują wspólnie z mieszkańcami domu „indywidualne plany wsparcia mieszkańca”. Pokoje mieszkalne w Domu Pomocy Społecznej spełniają standardowe normy w zakresie powierzchni, tj. pokoje 1-osobowe nie mniej niż 9m² na osobę, a pokoje wieloosobowe nie mniej niż 6m² na osobę. Pokoje wieloosobowe przeznaczone są maksymalnie dla 3 mieszkańców, wyposażone są w łóżko, szafę, krzesła. W niektórych pokojach znajduje się telewizor, odtwarzacz video, DVD, antena satelitarna.

5. Organizacje pozarządowe.

Organizacje pozarządowe stanowią znakomitą bazę dla rozwoju społeczności lokalnych, z uwagi na fakt, iż w strukturach organizacji znajdują nader często osoby z dużą wrażliwością na problemy społeczne. W celu zoptymalizowania oddziaływań z zakresu obszaru polityki społecznej niezbędne jest włączenie podmiotów pozarządowych w system funkcjonowania każdego szczebla samorządu terytorialnego. Współpraca wszystkich partnerów społecznych jest regulowana kilkoma aktami prawnymi, tj.:

1. Ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z 2003 r., która uregulowała współpracę między organami administracji publicznej i organizacjami pozarządowymi w zakresie prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe.
2. Ustawą o zatrudnieniu socjalnym z 2003 r., która reguluje sposób powstawania i funkcjonowania Centrów Integracji Społecznej, w których to odbywa się reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która reguluje zasady tworzenia partnerstw lokalnych jako instytucji realizujących inicjatywy partnerów rynku pracy.

W Powiecie Bielskim działają organizacje pozarządowe, które realizują zadania z obszaru pomocy społecznej i współpracują z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim:

1. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Szansa” z siedzibą w Bielsku Podlaskim. Celem Stowarzyszenia jest prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć, które mają na celu nabywanie, rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych ruchowo.
2. Stowarzyszenie Pomocy „Serce Ludzi Ziemi Bielskiej” z siedzibą w Bielsku Podlaskim. Celem działania powołanego Stowarzyszenia jest niesienie pomocy dzieciom niepełnosprawnym, poprzez różnego rodzaju terapie grupowe i indywidualne.
3. Polski Związek Niewidomych Oddział Terenowy w Bielsku Podlaskim. Cele i zadania statutowe obejmują społeczną integrację osób niewidomych i słabo widzących, ochronę ich interesów społecznych, ekonomicznych i zawodowych;

przeciwdziałanie dyskryminacji, reprezentowanie członków związku wobec organów naczelnych państwa, administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz innych instytucji; rehabilitacja i przystosowanie osób niewidomych do potrzeb rynku pracy, wyrównywanie ich szans i równouprawnienie, przełamywanie barier w dostępie niewidomych do nauki, pracy i kultury.

4. Klub Amazonek z siedzibą w Bielsku Podlaskim. Głównym celem organizacji jest wszechstronne działanie na rzecz kobiet z problemem onkologicznym, po mastektomii.
5. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski przy Zespole Szkół Specjalnych w Bielsku Podlaskim. Główne formy działalności poza formami zawartymi w Statucie Towarzystwa Przyjaciół Dzieci (TPD – Zarząd Główny) to: organizacja imprez okolicznościowych (m.in. Powitanie Wiosny, Dzień Dziecka, Wigilia), wycieczek, turnusów rehabilitacyjnych. Ponadto Koło organizuje pomoc materialną w postaci zaopatrywania potrzebujących w odzież, obuwie, lekarstwa. W okresie bożonarodzeniowym rozdawane są paczki świąteczne dla dzieci. W zakresie podejmowania zadań opiekuńczo – wychowawczych, koło współpracuje z rodzicami podopiecznych, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, a także Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.
6. Polski Związek Emerytów i Rencistów. Oddział Rejonowy w Bielsku Podlaskim wspierający tę grupę społeczną.

Rozdział III

Teoretyczny aspekt najczęściej występujących problemów społecznych.

Problemy społeczne są przeszkodą dla efektywnego funkcjonowania państwa, utrudniają, bądź nawet uniemożliwiają realizację celów społecznych. Problem społeczny stanowi rozdzźwięk między uznanymi wzorami a aktualnym stanem rzeczy. Warty podkreślenia jest fakt, że żadne warunki społeczne nie mogą być uznane za problem społeczny, jeśli nie zostaną one określone za pomocą uznanych wartości jako problem przez znaczącą liczbę ludności. Do najpowszechniejszych problemów społecznych można zaliczyć:

- przemoc rodzinną, rówieśniczą
- ubóstwo
- bezrobocie
- niepełnosprawność
- bezdomność
- choroby cywilizacyjne
- bezradność opiekuńczo-wychowawczą.

1. Podstawy prawne pomocy społecznej.

Pomoc społeczna należy do tych gałęzi prawa administracyjnego, w ramach którego przyznawane są prawa i obowiązki. Świadczenia i obowiązki najczęściej przyznawane są w formie decyzji administracyjnych. Wydanie decyzji administracyjnej wymaga podstaw ustawowych, a zatem problematyka ta należy do materii ustawowej. Pomoc społeczna jest zaliczana do praw socjalnych, rozumianych jako różnego rodzaju prawa do świadczeń z zakresu pomocy społecznej. Świadczenia z pomocy społecznej przysługują społeczeństwu, w szczególności na podstawie poniższych aktów prawnych:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ,
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ,
3. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22.12.2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej ,
4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r.

w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych,

5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego ,
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie .

2. Zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej.

Zadania powiatu w dziedzinie pomocy społecznej można podzielić na następujące kategorie:

- ♣ specjalistyczna opieka nad rodziną i dzieckiem
- ♣ poradnictwo i informacja
- ♣ utrzymanie infrastruktury socjalno-technicznej
- ♣ przygotowanie kadr pomocy społecznej

Do zadań powiatu należy przede wszystkim zapewnienie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w tych rodzinach oraz wypłacanie wynagrodzeń za pełnienie tych funkcji rodzinom zastępczym. Powiat ma również obowiązek zapewnienia opieki dzieciom, które są pozbawione opieki rodziców. W tym właśnie celu prowadzi i organizuje placówki opiekuńczo-wychowawcze. Powiat ponosi także koszty utrzymania tych ośrodków oraz tworzy i realizuje programy pomocy dziecku i rodzinie. Do zadań powiatu należy także przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki osobom przykładowo opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze czy domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

Następna grupa zadań ma charakter integracyjny. Pomoc ta skierowana jest do osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, jak na przykład osoby opuszczające placówki socjalne czy osoby zwalniane z zakładów karnych. Powiaty udzielają także pomocy uchodźcom i repatriantom w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Powiaty pośród swoich obowiązków muszą także dbać o rozwój domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym. Do zadań powiatu należy także utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz zapewnienie środków na

wynagrodzenie dla jego pracowników. Powiat musi także, dbając o odpowiednie przygotowanie kadry pomocy społecznej, organizować szkolenia oraz prowadzić doskonalenie zawodowe oraz doradztwo dla kierowników i pracowników powiatowych jednostek organizacyjnych w zakresie pomocy społecznej.

Podobnie jak w gminie do zadań powiatu należy również planowanie i sprawozdawczość. Podobnie jak w gminie opracowywana jest i realizowana powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych. Dodatkowo powiaty przygotowują sprawozdania na temat realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej dla wojewody. Wskazane zadania są zadaniami własnymi, na które powiaty muszą przeznaczać własne środki. W odróżnieniu od gmin, powiatom przekazano zdecydowanie mniej zadań zleconych, które finansowane są z budżetu państwa. Zadania zlecone obejmują prowadzenie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej.

3. Teoretyczne aspekty głównych problemów społecznych

3.1. Bezradność opiekuńczo-wychowawcza.

Bezradność opiekuńczo-wychowawcza jest powszechnym zjawiskiem występującym w rodzinach objętych systemem pomocy społecznej. Bezradność możemy zdefiniować jako to stan psychiczny charakteryzujący się brakiem pomysłu na akceptowalne wyjście z trudnej sytuacji oraz zaniechaniem działania lub działaniem z góry skazanym na niepowodzenie. Najczęściej wynika z niemożności skupienia się nad problemem z powodu depresji, strachu, leku, załamania psychicznego, skrajnego pesymizmu, niepełnosprawności intelektualnej lub fizycznej. Bezradność może być również zjawiskiem wyuczonym. Bezradność ogólna jak również opiekuńczo-wychowawcza dotyczy najczęściej osób marginalizowanych, długofalowo korzystających ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej jak również osób długotrwale bezrobotnych, dotkniętych ubóstwem, bezdomnością czy niepełnosprawnością. Ograniczenia sprawcze w zakresie opieki i wychowania przejawiają się brakiem umiejętności wdrażania skutecznych i adekwatnych do sytuacji oddziaływań wychowawczych, w wyniku czego nader często proces socjalizacji dzieci w tychże rodzinach ulega zaburzeniu. Konsekwencją zachodzących anomalii w procesie socjalizacji często jest wtórne zjawisko, zwane demoralizacją.

3.2. Przemoc rodzinna.

Przemoc nie jest zjawiskiem nowym. Występuje dosyć często, przybierając różne formy. Ofiarami przemocy najczęściej są kobiety i dzieci. Dziecko krzywdzone to takie, które cierpi z powodu niewłaściwego zachowania innych osób - głównie rodziców i opiekunów - w stosunku do niego, a przy tym doznaje poczucia niesprawiedliwości i bezsilności. Zachowania agresywne bywają zamierzone i nie zamierzone. Działania tego typu ujemnie wpływają na rozwój psychiczny, fizyczny, a przede wszystkim na rozwój psychospołeczny dziecka. Przyczyny stosowania przemocy wobec dziecka są różne, a sprawcami przemocy najczęściej są jego najbliżsi - rodzice. Do przyczyn tego rodzaju zachowań w pierwszej kolejności można zaliczyć ich niedojrzałość i młody wiek, brak wiedzy i umiejętności wychowawczych, niski poziom wykształcenia, doznanie maltretowania we własnym dzieciństwie, wszelkiego rodzaju uzależnienia, bezrobocie, choroby umysłowe. Współwystępowanie wymienionych czynników i okoliczności zwiększa prawdopodobieństwo ryzyka występowania przestępczych zachowań rodziców wobec dzieci. Istnieje umowny podział przemocy ze względu na rodzaj stosowanego działania. Przemoc może przejawiać się w kilku formach: przemocy fizycznej, psychicznej (emocjonalnej), przemocy seksualnej, a także przemocy ekonomicznej. Według danych Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety (58%) oraz dzieci do lat 13 (24%). Natomiast sprawcami przemocy w rodzinie są głównie mężczyźni (96%), będący pod wpływem alkoholu (85%). Kobiety stosowały przemoc w 4 przypadkach na 100 i to zazwyczaj w akcie samoobrony. Przemoc domowa może spowodować obrażenia fizyczne a nawet śmierć. Obrażenia fizyczne mogą występować w postaci powierzchownych skaleczeń, takich jak: rozcięcia lub siniaki. Przemoc taka może też spowodować poważne, nieodwracalne, niekiedy zagrażające życiu uszkodzenia ciała, takie jak: pęknięcia organów wewnętrznych, złamania kości, oparzenia, urazy głowy, głębokie rany, uszkodzenia wzroku i słuchu. Ostatecznym skutkiem przemocy jest śmierć. Kłopoty ze zdrowiem mogą wynikać z życia w ciągłym stresie. Ustawiczny stres może nasilać objawy cukrzycy, stwardnienia rozsianego, problemów kardiologicznych, nadciśnienia tętniczego, problemów ginekologicznych, astmy i zaburzeń przewodu pokarmowego. Przemoc domowa jest szkodliwa, z powodu destrukcyjnych zachowań osoby ją stosującej jak i działań ofiary, która może zranić napastnika w rozpaczliwym wysiłku

ochronienia siebie czy dzieci. W niektórych przypadkach ofiara dokonuje samookaleczenia lub próbuje popełnić samobójstwo, aby uciec od cierpienia.

Przemoc fizyczna

Przemoc fizyczna to zachowanie skierowane przeciwko drugiej osobie, mogące prowadzić do bólu i fizycznych obrażeń. Przemoc ta może wystąpić w dwóch postaciach: czynnej i biernej. Najczęstszą formą jest przemoc czynna, przejawiająca się poprzez poszturchiwanie, szczypanie, popychanie i odpychanie, potrząsanie, ściskanie, szarpanie, gryzienie, kopanie, bicie przedmiotami. Kolejną formą przemocy fizycznej jest forma bierna, która przejawia się w zakazach mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych lub w izolowaniu od świata zewnętrznego. Do zakładów opieki zdrowotnej trafiają dzieci, które mają połamane kończyny, pęknięte kości, wybite zęby czy obrażenia wewnętrzne. Rodzice taki stan dziecka tłumaczą upadkiem lub niezamierzonym uderzeniem się o mebel. Fizycznymi skutkami bicia dzieci może być kalectwo oraz różne choroby somatyczne, uwarunkowane uszkodzeniami narządów wewnętrznych lub organicznymi uszkodzeniami mózgu, a nawet śmierć. Tego typu przemoc pozostawia w życiu dziecka ogromny ślad. Nawet jeśli dziecko zostanie „wyrwane” ze świata fizycznego bólu i cierpienia, koszmar się nie kończy. Skutki maltretowania w dzieciństwie mogą się ujawnić wiele lat później. Osoby takie mają zawyżone poczucie winy i niską samoocenę. Wszystko to prowadzi do poważniejszych następstw, takich jak: alkoholizm, narkomania, zaburzenia nerwicowe i nerwice, a także zachowania agresywne, nawet w stosunku do własnych dzieci.

Przemoc psychiczna

Przemoc psychiczna to zazwyczaj przemoc werbalna, która wywołuje emocjonalny ból lub cierpienie, co często wynika z poczucia poniżenia i zagrożenia. W codziennym życiu spotyka się przemoc psychiczną stosowaną przez jednych ludzi w stosunku do innych. Jest trudną do uchwycenia formą znęcania się. Ten rodzaj przemocy charakteryzują następujące zachowania: naśmiewanie się z poglądów, religii, pochodzenia; narzucanie własnych poglądów; stała krytyka; wmawianie choroby psychicznej; kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami; domaganie się posłuszeństwa; ograniczanie snu i pożywienia; wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie; stosowanie gróźb. Natomiast wobec dzieci przemoc tego typu przejawia się w takich zachowaniach jak: straszenie dzieci, używanie wyzwisk, poniżanie, ośmieszanie,

krzyczenie, odrzucanie emocjonalne, terroryzowanie (atakowanie, kreowanie atmosfery strachu, złego i wrogiego świata). Dokuczanie dziecku, w takich formach wywołuje u niego wiele negatywnych przeżyć: poczucie niesprawiedliwości i bezsensu, lęk, świadomość braku miłości rodzicielskiej, ale także zaburzenia snu, przygnębienie, nerwice, zachowania agresywne, myśli i próby samobójcze. W życiu dorosłym osoby takie mają niską samoocenę, zaburzone poczucie własnej tożsamości, silną potrzebę kontrolowania innych oraz są psychicznie uzależnione od innych osób. Ofiary przemocy psychicznej, przeżywają stany depresyjne i lęki, są bierne i zależne, ze skłonnościami do autodestrukcji.

Przemoc seksualna

Przemoc seksualna działa w obszarze zachowań seksualnych, naruszając intymność pożycia. Ten rodzaj przemocy charakteryzują następujące zachowania: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, krytyka zachowań seksualnych. Jest najbardziej odrażającą i szkodliwą formą przemocy. Tego rodzaju przemoc u dzieci może nie pozostawiać śladów na ciele w postaci sińców, zadrapań, krwawień, pęknięć błon śluzowych itp., natomiast objawia się w zmianach w zachowaniu. Jest to ingerowanie w sferę działań, których dziecko nie rozumie i nie jest w stanie zaakceptować. Tego typu forma przemocy może spowodować występowanie trudności w nawiązywaniu kontaktów z płcią przeciwną i niepowodzenia seksualne. Ofiary przemocy mogą przejawiać tendencje do zachowań o charakterze przestępczym oraz do stosowania przemocy w życiu dorosłym, także wobec dzieci.

Przemoc rówieśnicza

Przemoc rówieśnicza jako pojęcie prawnie nie istnieje. Mówiąc o przemocy rówieśniczej mamy na myśli przemoc w grupach formalnych i nieformalnych. Do tego rodzaju przemocy dochodzi najczęściej w dużych skupiskach dzieci i młodzieży, takich jak szkoła. Nie jest żadną nowością, że niektóre dzieci krzywdzą swoich rówieśników, że są uczniowie doznający dużego cierpienia właśnie w szkołach. Agresywne zachowania mają miejsce na przerwach, przed lub po zajęciach lekcyjnych. Bicie słabszych, stosowanie przezwisk, głośnie negatywne uwagi na temat rodziców niektórych dzieci, zabawianie się wymyślnymi torturami, poniżanie kolegów to jedne z aktów przemocy stosownych najczęściej w społeczności uczniowskiej. Do tego typu zachowań dochodzi co najmniej

z dwóch powodów. Pierwszym z nich jest to, że nie wszyscy nauczyciele dostatecznie solidnie traktują swoje obowiązki na dyżurach. Sądzą, że w przydzielonym im rewirze wystarczy być, spacerować w najbardziej widocznym miejscu. Jednak poza głównymi miejscami, widocznymi przez pedagoga pozostają również takie miejsca, jak: toalety, szatnie. Szczególnie w tych miejscach najczęściej dochodzi do przemocy, a sprawcy doskonale wiedzą, że tam wychowawcy pełniący dyżur nie zaglądają. Drugim powodem jest to, iż pomimo świadomości dyrektora, że dzieci w szkole nie zawsze czują się bezpiecznie, nie podejmuje on działań, aby ten stan zmienić. Brak hospitacji dyżurów nauczycielskich sprawia, że w szkołach podczas przerw dochodzi do aktów brutalizmu wśród uczniów. Z całą pewnością, bezpieczeństwo uczniów w dużej mierze zależy od szefa placówki.

Przemoc ekonomiczna

Przemoc tego typu charakteryzuje się tym, iż osoba doznająca przemocy staje się zależna od partnera i szczególnie podatna na przemoc. Przykłady tej przemocy to np. ograniczanie dostępu do pieniędzy czy informacji o stanie finansowym rodziny, zmuszanie do proszenia o pieniądze, kłamanie na temat zasobów rodziny, wykradanie pieniędzy ofiary, niedopuszczanie jej do pracy zarobkowej.

3.3. Zjawisko alkoholizmu w środowisku rodzinnym.

Wpływ alkoholu na organizm człowieka jest bardzo destruktywny, zarówno w wymiarze psychicznym jak i somatycznym. Alkohol powoduje różnorodne schorzenia, które występują u około 50% mężczyzn i 10% kobiet zgłaszających się do lekarzy. Cząsteczki alkoholu etylowego zawarte w piwie, winie, wódce są bardzo małe, nie wymagają trawienia i zostają bezpośrednio wchłonięte przez organizm. Z krwią trafiają bardzo szybko do mózgu. Tam dzięki charakterystycznym właściwościom chemicznym powodują efekty psychologiczne. Cząsteczki alkoholu są eliminowane w organizmie przez spalanie w komórkach wątroby. Dorosły, zdrowy mężczyzna eliminuje alkohol etylowy w tempie około 10 - 12 gramów na godzinę. U kobiet tempo słabsze i wynosi około 8 - 10 gramów na godzinę. Tempo maleje w czasie nieustannego picia. Wpływ alkoholu na organizm ludzki zależy od jego stężenia we krwi. Alkohol jest łatwo wchłaniany i wraz z krwią jest dostarczany do wszystkich części organizmu. Jednostką używaną w tych

pomiarach jest promil, który jest zależnością ilości alkoholu (w gramach) do jednego litra krwi. Stan po użyciu alkoholu ma miejsce w przypadku obecności 0,2 promila alkoholu we krwi, zaś stan nietrzeźwości ma miejsce, gdy ilość alkoholu we krwi wynosi 0,5 promila. Są to tzw. dwie formy prawne określające stan nietrzeźwości. Około 3-4 promile we krwi powodują spadek ciśnienia krwi, zanik odruchów fizjologicznych, głębokie zaburzenia świadomości, znaczne obniżenie temperatury ciała, śpiączkę. Taka dawka jest już zagrożeniem dla życia ludzkiego. Alkohol powoduje wiele zniszczeń w organizmie. Im większe jest jego stężenie w organizmie człowieka tym większe są kłopoty z koordynacją ruchową, logicznym myśleniem, odpowiednim zachowaniem. Człowiek traci zdolność racjonalnego postępowania. Bierze się to stąd, że mózg człowieka można podzielić na część racjonalną, odpowiedzialną za logiczne myślenie i kontakt z rzeczywistością oraz część irracjonalno-wyimaginowaną, odpowiedzialną za sferę naszych marzeń, emocji i pragnień. Alkohol pobudza tylko drugą część mózgu. Alkohol dodaje animuszu, odwagi, rozwija sferę marzeń i pragnień. Człowiek jest w stanie złudzeń, tracąc zdolność racjonalnego myślenia. Alkohol utrudnia dostrzeżenie szkód spowodowanych przez picie. Zanim jednak rodzina osoby uzależnionej dokona swego przystosowania do trudnej sytuacji w jakiej żyje, przechodzi pewne etapy przemian. Wszystko zaczyna się zwykle niewinnie, gdyż alkohol towarzyszy ludziom często w przyjemnych momentach życia. Z czasem stosunki rodzinne ulegają zmianom. Podobnie jak rozwój uzależnienia tak i sytuacja rodziny wchodzi w fazy przystosowania się do życia w rodzinie z problemem alkoholowym.

1 Faza. Zaczynają się incydenty nadmiernego picia i choć są sporadyczne, tworzą napięcia w układzie małżeńskim. Rodzina (żona) podejmuje próby interwencji, ale wobec oporu osoby pijącej nie odgrywają one właściwej roli. Rozwija się system wymówek, usprawiedliwień, obietnic i ich naruszania. Dominującą postawą jest zaprzeczanie obecności problemu.

2 Faza. Z nasilaniem się incydentów alkoholowych rośnie izolacja rodziny. Coraz więcej zachowań i myśli jej członków koncentruje się wokół picia. Wzrasta napięcie i pretensje, pogarszają się relacje małżeńskie, pojawiają się zaburzenia emocjonalne u dzieci. Podejmowane są próby utrzymania struktury życia rodzinnego w niezmienionej postaci i ukrywania negatywnych konsekwencji picia.

3 Faza. Rodzina zaczyna rezygnować z prób sprawowania kontroli nad zachowaniami

alkoholowymi. Zaczyna się zajmować przede wszystkim tym, co może pomóc w zmniejszaniu doraźnego napięcia, a mniej osiągnięciem innych, bardziej odległych celów. Zaburzenia u dzieci stają się wyraźniejsze, kończą się próby podtrzymania złudzeń dotyczących wypełniania przez pijącego jego podstawowych ról. Nasila się dezorganizacja życia rodzinnego.

4 Faza. Żona (na ogół) podejmuje kontrolę nad życiem rodzinnym i zaczyna traktować męża jak krnąbrne i duże dziecko. Litość i silne uczucia opiekuńcze zastępują poprzednio przeżywane pretensje i wrogość. Rodzina staje się trochę bardziej stabilna i zorganizowana w taki sposób, by pomniejszyć zaburzające skutki zachowania alkoholika.

5 Faza. Żona zaczyna się odseparowywać od pijącego nadal męża i z czasem następuje rozstanie. Postępowanie żony jest skoncentrowane na rozwiązywaniu różnorodnych problemów środowiskowych, bytowych i emocjonalnych związanych z rosnącą determinacją, do ucieczki od problemów alkoholowych i od męża włącznie. Fizycznie rozstanie może nastąpić przez śmierć alkoholika.

6 Faza. Żona i dzieci dokonują reorganizacji rodziny i zaczynają żyć bez osoby uzależnionej. Oznacza to uczenie się samodzielności, rozstawania się z pretensjami i oczekiwaniami, które mogłyby podtrzymać więź z osobą uzależnioną.

7 Faza. Mąż osiąga ewentualnie stabilną abstynencję i rodzina stara się ponownie zorganizować w celu włączenia trzeźwego alkoholika. Podejmowane są kolejne próby radzenia sobie z problemami, nasilanymi często przez trudności emocjonalne ponownego przystosowania się.

Życie w takiej rodzinie alkoholowej jest przepełnione stresem niejednokrotnie całymi latami. Jest to swoistego rodzaju doświadczenie pozostawiające niewątpliwie „ślady” i uszkodzenia u wszystkich członków rodziny - dorosłych i dzieci. Dzieci w rodzinie z problemem alkoholowym również dokonują przystosowania się do trudnej sytuacji rodzinnej. Przyjmują więc określone role. Ryzyko pełnienia tych ról, to możliwość utrwalenia się pewnych reakcji, zachowań i postaw. Często zdarza się, że dorosłe życie tych osób jest przepełnione trudnościami mającymi korzenie w doświadczeniach z dzieciństwa.

3.4. Uzależnienie od środków psychoaktywnych

Zażywanie substancji psychoaktywnych, do których należą m.in. alkohol, morfina,

kokaina, nikotyna, kofeina prowadzi do szybkich i nieuniknionych uzależnień jak również trwałej psychodegradacji. Najważniejszym objawem zespołu uzależnienia jest głód substancji, czyli silne, a niekiedy nawet przemożne pragnienie jej zażycia. Istotną cechą jest również swoiste ślady pamięciowe, które polegają na tym, że przyjęcie substancji, nawet po długim okresie abstynencji, może wyzwolić zjawisko nawrotu innych objawów, np. ostrego zatrucia lub zachowań agresywnych. Pojęcie "substancje" lub "środki psychoaktywne" (bezpośrednio wpływające na funkcję mózgu) obejmuje wszystkie środki, zarówno legalne (nikotyna w wyrobach tytoniowych, alkohol, niektóre środki psychotropowe), jak i nielegalne, które używane są, aby wywołać określony efekt na organizm (świadomość) i zachowanie.

Światowa Organizacja Zdrowia wyróżnia następujące grupy substancji psychoaktywnych, powodujących różne problemy zdrowotne:

- ▲ alkohol, opioidy, opiaty (wyroby z maku lekarskiego, morfina, heroina, opium),
- ▲ leki uspakajające i nasenne,
- ▲ substancje stymulujące (amfetamina, metaamfetaina, kokaina, kofeina),
- ▲ substancje halucynogenne (ecstasy, grzybki halucynogenne- psylocybina),
- ▲ wyroby tytoniowe (nikotyna),
- ▲ lotne rozpuszczalniki (trójchloroetylen benzyny, podtlenek azotu, kleje),
- ▲ używanie kilku substancji jednocześnie.

Większość z tych substancji uzależnia, część z nich, np. nikotyna, powoduje uzależnienie, ale jest to stosunkowo mały problem w porównaniu z tym jakie szkody zdrowotne powodują inne substancje zawarte w dymie tytoniowym, m.in.

ancerogeny (czynniki rakotwórcze), tlenek węgla. Niektóre substancje wykazują słabe właściwości uzależniające jednak ich przyjęcie powoduje objawy psychotyczne (zaburzenia świadomości, omamy wzrokowe, słuchowe, dotykowe), które mogą być przyczyną zachowań groźnych dla życia (LSD, np. "ecstasy"), inne mogą powodować zagrażające życiu objawy toksyczne (MDMA, PMA - syntetyczna pochodna amfetaminy).

Uzależnienia diagnozujemy, gdy:

- gdy występuje zjawisko głodu substancji, czyli silne pragnienie zażycia lub odczucie swistego przymusu do jej spożycia.
- trudność kontrolowania np. niemożność powstrzymania się przed spożywaniem

alkoholu przed południem, trudność w zakończeniu picia o określonej godzinie lub spożycia zakładanej ilości.

- zwiększona tolerancja, czyli potrzeba zażywania coraz większych dawek, aby uzyskać taki sam efekt, jak na początku nałogu.
- zaniedbywanie zainteresowań, coraz większa ilość czasu poświęcana na zdobywanie substancji uzależniającej.
- zażywanie substancji, mimo świadomości, że wywołuje szkodliwy wpływ na zdrowie.

W każdym z uzależnień czynnikiem decydującym o podjęciu leczenia i sprzyjającym jego skuteczności jest motywacja do leczenia i utrzymywania abstynencji. Innym, równie ważnym aspektem, jest farmakoterapia i psychoterapia.

3.5 Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem, które dotyka szerokie kręgi społeczne. Straty i skutki społeczne, które powoduje są trudne do oszacowania. Pojawia się na niepokojącą skalę degradacja dużych grup społecznych i to nie tylko bezrobotnych, ale także ich rodzin. Brak pracy, przejście na zasiłek, z kolei jego utrata i ostatecznie korzystanie z pomocy społecznej prowadzi do ubóstwa ze wszystkimi tego konsekwencjami. Zjawisko bezrobocia generuje skutki pozytywne jak i negatywne.

Skutki pozytywne to przede wszystkim:

- ✧ wzrost szacunku dla pracy
- ✧ większa motywacja dla kształcenia
- ✧ racjonalizacja wyboru kwalifikacji i zawodu (dostosowanie kierunku studiów do rynku pracy)

Skutki negatywne to:

Ekonomiczne:

- ✧ utracona produkcja w gospodarce
- ✧ pogorszenie stanu budżetu państwa w wyniku:
- ✧ zmniejszenia wpływów z podatków
- ✧ zwiększenie wydatków na zasiłki i inne formy pomocy społecznej

- ⤴ pogorszenie sytuacji materialnej bezrobotnych i ich rodzin
- ⤴ zatrudnienie w szarej strefie

Społeczne:

- ⤴ izolacja społeczna bezrobotnych
- ⤴ frustracja i pesymistyczne nastroje
- ⤴ rozwój patologii (alkoholizm, przestępczość)
- ⤴ pogorszenie stanu zdrowia psychofizycznego bezrobotnych
- ⤴ wzrost nastrojów radykalnych stanowiących podłoże dla skrajnych ruchów politycznych (sytuacja przed II wojną w Niemczech)

3.6. Bezdomność i ubóstwo.

Terminem bezdomności określa się zjawisko społeczne, które polega na braku domu lub miejsca stałego pobytu, będącego gwarancją poczucia bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi oraz zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w społeczeństwie za wystarczające. Bezdomność może być wynikiem wyboru takiego właśnie stylu życia, lub może być spowodowana przyczynami niezależnymi od człowieka. Zjawisko to wzrasta szczególnie w okresach recesji gospodarczej i wzrostu bezrobocia. Bezdomność jest w większości przypadków powiązana z różnego typu uzależnieniami i jest ich następstwem.

Przyczyny bezdomności:

- a) z sytuacji społeczno-ekonomicznej kraju, w tym wzrostu bezrobocia, braku opieki nad wychowankami domów dziecka po ukończeniu 18 lat, braku ośrodków dla nosicieli wirusa HIV;
- b) z sytuacji prawnej, polegającej na możliwości wyeksmitowania lokatora „do nikąd” za długi i zaległości w opłatach czynszowych;
- c) z przyczyn związanych z patologiami, w tym z powodu alkoholizmu, przestępczości, odrzucenia lub braku opieki ze strony najbliższych, rozwodu lub trwałego rozpadu więzi formalnych lub nieformalnych, prostytucji kobiet, przemocy w rodzinie
- d) z przyczyn natury socjopsychologicznej, w tym świadomego wyboru innego sposobu życia, odrzucenia obowiązującego systemu wartości;
- e) czynniki związane z zakłóconym procesem socjalizacji w grupach pierwotnych, w tym

złego przygotowania do samodzielnego życia, brakiem możliwości samodzielnego mieszkania, niemożnością zamieszkania z najbliższymi po rozwodach, separacjach, powrotach z więzienia;

f) przyczyny związane z nieumiejętnością przystosowania się do sytuacji społeczno-ekonomicznej, w tym poddawanie się przedmiotowemu traktowaniu przez pracodawców, brakiem możliwości zatrudnienia się za godziwą płacę.

Ubóstwo jest zjawiskiem społecznym, w którym jednostce lub grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Do pojęcia „podstawowe potrzeby”, poza wyżywieniem możemy zaliczyć takie potrzeby jak: ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, zaspokojenie sfer intelektualnych. Ubóstwem najbardziej zagrożone są rodziny wielodzietne, niepełne, z osobami niepełnosprawnymi, osoby z niskim poziomem wykształcenia.

3.7. Niepełnosprawność

W każdym społeczeństwie istnieje pewien procent osób, które z przyczyn dziedzicznych, w wyniku chorób, wypadków, czy też nieprawidłowych warunków życia nie mają pełnej sprawności fizycznej lub psychicznej. Niepełnosprawność określa się jako długotrwały stan występowania pewnych ograniczeń w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka. Ograniczenia te spowodowane są na skutek obniżenia sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych. Jest to także uszkodzenie, czyli utrata lub wada psychiczna, fizjologiczna, anatomiczna struktury organizmu. Utrata ta może być całkowita, częściowa, trwała lub okresowa, wrodzona lub nabyta, ustabilizowana lub progresywna.

W Polsce tendencje wzrostowe liczby osób niepełnosprawnych można tłumaczyć między innymi rozwijającą się techniką (wypadki), zatrutowaniem i niszczeniem środowiska naturalnego, postępem medycyny ratującej życie, ale nie zawsze umiejącej zapobiec skutkom chorób czy wypadków. Stresujący tryb życia, brak nawyków prozdrowotnych jest także przyczyną wzrastającej liczby przypadków niepełnosprawności.

Osoby niepełnosprawne mają prawo do korzystania z niezbędnych środków, niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz korzystania na zasadzie równości

z praw i obowiązków ustawowych dla ogółu obywateli, bez względu na rodzaj, przyczynę i stopień niepełnosprawności.

W przypadku dorosłych osób niepełnosprawnych istotnym problemem jest bezrobocie. Długotrwałe pozostawanie bez pracy osoby niepełnosprawnej prowadzi do negatywnych skutków ekonomicznych, psychicznych i społecznych. Rehabilitacja zawodowa i społeczna ma za zadanie uaktywnienie osób niepełnosprawnych, podniesienie ich poziomu życia, a w szczególności integracji społecznej. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym „wyjścia z czterech ścian” swoich mieszkań, zapewnia kontakt ze społeczeństwem, integrację, wzrost poczucia własnej wartości.

Osobom niepełnosprawnym, w szczególności dzieciom i młodzieży, należy stwarzać możliwości samodzielnego uczęszczania do ogólnodostępnych placówek edukacyjnych.

Działania wobec osób niepełnosprawnych są zadaniami ogólnospołecznymi, ponieważ skutki niepełnosprawności dotyczą całego społeczeństwa. Zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych realizowane mogą być poprzez następujące działania:

Rehabilitacja zawodowa

1. Udzielanie i umarzanie osobom niepełnosprawnym pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej.
2. Udzielanie dofinansowań do oprocentowania kredytów bankowych, zaciąganych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolniczego.
3. Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.
4. Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na wynagrodzenia osób niepełnosprawnych.
5. Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych.
6. Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych.

Rehabilitacja społeczna

1. Dofinansowanie do uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych.
2. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, w komunikowaniu się i technicznych, realizowanych w odpowiedzi na indywidualne wnioski osób niepełnosprawnych.
3. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.
4. Dofinansowanie do tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

3.8. Repatrianci, uchodźcy i kombatanci.

Kombatantami są osoby, które brały udział w wojnach, działaniach zbrojnych i powstaniach narodowych, wchodząc w skład formacji wojskowych lub organizacji walczących o suwerenność i niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej. Kombatantami nie są osoby, które kolaborowały z okupantem sowieckim lub z okupantem niemieckim w latach 1939-1945. Do wymienionej grupy zaliczamy również osoby, które w latach 1944-1956 zwalczały organizacje oraz osoby działające na rzecz suwerenności i niepodległości Polski.

Wraz z emeryturą lub rentą kombatanci otrzymują co miesiąc dodatki: kombatancki, kompensacyjny oraz ryczałt energetyczny. Kombatanci mogą korzystać z ulg na przejazdy miejskie, środkami komunikacji miejskiej, krajowej. Osoby posiadające status kombatanta mają pierwszeństwo do środowiskowej opieki socjalnej, miejsc w domu pomocy społecznej, opieki zdrowotnej. Kombatantom pozostającym w zatrudnieniu przysługuje prawo do zwiększenia urlopu wypoczynkowego o 10 dni roboczych, o ile korzystają z urlopu w wymiarze nie przekraczającym 26 dni roboczych w roku.

Status repatrianta posiadają osoby, które powróciły do kraju ojczystego. Wcześniej, z różnych przyczyn np. przymusowego internowania, przesiedleń, znalazły się poza jego granicami. Powiat udziela repatriantom pomocy finansowej w postaci jednorazowych zasiłków na pokrycie kosztów przejazdu, zagospodarowanie i bieżące utrzymanie. Inną formą pomocy jest zwrot części kosztów związanych z remontem mieszkania. Repatriantowi, który przybył do Polski z terenów azjatyckich byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i poniósł koszty związane z remontem lub adaptacją lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej, udziela się

pomocy ze środków budżetu państwa na częściowe pokrycie poniesionych kosztów. Repatriantowi, który przybył z innych terenów, wspomniana pomoc może być udzielona, jeśli znajduje się on w szczególnie trudnej sytuacji. Ponadto repatriantowi, który nie ma możliwości samodzielnego podjęcia pracy, starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania repatrianta może zapewnić aktywizację zawodową poprzez zwrot części kosztów poniesionych przez pracodawcę na utworzenie stanowiska pracy, przeszkolenie, wynagrodzenie, nagrody i składki na ubezpieczenia społeczne.

Status uchodźcy posiada osoba, która zmuszona była opuścić teren, na którym mieszkała ze względu na zagrożenie życia, zdrowia, bądź wolności. Zagrożenie to jest najczęściej związane z walkami zbrojnymi, klęskami żywiołowymi, prześladowaniami religijnymi bądź z powodu rasy lub przekonań politycznych. W Polsce obowiązuje ustawa z 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którą cudzoziemcowi nadaje się status uchodźcy, jeżeli na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem w kraju pochodzenia z powodu rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych lub przynależności do określonej grupy społecznej nie może lub nie chce korzystać z ochrony tego kraju. Dnia 21 grudnia 2007 r. Polska dołączyła do strefy Schengen, dzięki czemu na jej terytorium wprowadzono ujednolicone, zgodne z unijnymi, zasady wjazdu i krótkoterminowego pobytu. Większość cudzoziemców ubiegających się o nadanie im statusu uchodźcy korzysta w czasie trwania postępowania z pomocy podlegającego MSWiA Urzędu ds. Cudzoziemców, który zapewnia im zakwaterowanie oraz niezbędną pomoc socjalną i medyczną .

4. Podsumowanie.

W krajach członkowskich Unii Europejskiej około 80 mln osób jest zagrożonych wykluczeniem społecznym, z czego 1/4 to dzieci. W świetle takiego stanu, statystyki pozwalają, jednocześnie zobowiązują do podejmowania różnorodnych działań na rzecz najsłabszych grup społecznych. Należy mieć na uwadze, iż odpowiedzialność za walkę z różnorodnymi formami problemów społecznych spoczywa przede wszystkim na władzach krajowych i lokalnych, koordynując i usprawniając różne działania poprzez wskazywanie i rozpowszechnianie optymalnych praktyk i doświadczeń. Do kluczowych działań w tym zakresie można zaliczyć:

- ♣ poprawę dostępu do miejsc pracy, zabezpieczenia społecznego, podstawowych usług (opieka zdrowotna, budownictwo mieszkaniowe itd.) oraz do edukacji,
- ♣ lepsze wykorzystywanie unijnych środków do wspierania włączenia społecznego i walki z dyskryminacją,
- ♣ wprowadzanie i upowszechnianie innowacji społecznych w celu opracowania inteligentnych rozwiązań dla Europy w sytuacji pokryzysowej, szczególnie w zakresie skuteczniejszej i wydajniejszej pomocy społecznej,
- ♣ tworzenie nowych partnerstw między podmiotami z sektorów publicznego i prywatnego.

Rozdział IV

Diagnoza sytuacji społecznej w powiecie bielskim.

1. Bezradność opiekuńczo-wychowawcza.

Każde dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych. Państwo zobowiązane jest do zapewnienia opieki zastępczej i pomocy dzieciom czasowo lub stale pozbawionym środowiska rodzinnego lub nie mogącym ze względu na swe dobro w nim przebywać. Do najczęstszych przyczyn umieszczania dzieci w pieczy zastępczej można zaliczyć niewłaściwe relacje pomiędzy rodzicami a dziećmi wynikającymi z choroby alkoholowej rodziców, agresji, choroby uniemożliwiającej sprawowanie pieczy, odbywania kary więzienia, orzeczenie sądu dla nieletnich o ograniczeniu władzy na skutek nagannej postawy dziecka itp. innymi słowy, są to wszelkie zachowania naganego sposobu sprawowania przez rodziców pieczy nad dzieckiem, tj, nie wywiązują się oni należycie z zadań opiekuńczo-wychowawczych względem dziecka. Rodzinna piecza zastępcza to forma czasowej opieki nad dzieckiem. Jeśli dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie naturalnej, najlepszym rozwiązaniem jest zapewnienie mu opieki w rodzinie zastępczej: spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Chętni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej muszą się liczyć z możliwością powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej. Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia liczbę rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie bielskim w latach 2008-2012.

Stan na dzień 31.12.2008r.	Rodziny zastępcze spokrewnio ne z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnio ne z dzieckiem	Rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, w tym:			Razem
			Wielodzietne	Specjalistyczne	Pogotowie rodzinne	
Liczba rodzin zastępczych	44	1	0	0	0	45
Liczba dzieci w nich przebywających	48	1	0	0	0	49

Stan na dzień 31.12.2009r.	Rodziny zastępcze spokrewnio ne z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnio ne z dzieckiem	Rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, w tym:			Razem
			Wielodzietne	Specjalistyczn e	Pogotowie rodzinne	
Liczba rodzin zastępczych	38	1	0	0	1	40
Liczba dzieci w nich przebywających	44	1	0	0	2	47

Stan na dzień 31.12.2010r.	Rodziny zastępcze spokrewnio ne z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnio ne z dzieckiem	Rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, w tym:			Razem
			Wielodzietne	Specjalistyczn e	Pogotowie rodzinne	
Liczba rodzin zastępczych	34	1	0	0	1	36
Liczba dzieci w nich przebywających	47	1	0	0	2	50

Stan na dzień 31.12.2011r.	Rodziny zastępcze spokrewnio ne z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnio ne z dzieckiem	Rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, w tym:			Razem
			Wielodzietne	Specjalistyczn e	Pogotowie rodzinne	
Liczba rodzin zastępczych	39	1	1	0	0	41
Liczba dzieci w nich przebywających	48	1	4	0	0	53

Stan na dzień 31.12.2012r.	Rodziny zastępcze spokrewnio ne	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe			Razem
			Wielodzietne	Specjalistyczn e	Pogotowie rodzinne	
Liczba rodzin zastępczych	28	9	1	0	0	38
Liczba dzieci w nich przebywających	37	11	3	0	0	51

W 2012 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie innych powiatów przebywało 7 dzieci pochodzących z terenu Powiatu Bielskiego. W placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego Nr 1 w Bielsku Podlaskim w 2013 roku przebywa 5 wychowanków. Na terenie Powiatu Bielskiego funkcjonuje 39 rodzin zastępczych, w których znajduje się 53 wychowanków.

2. Przemoc w rodzinie i alkoholizm.

Przemoc w rodzinie zwana również przemocą domową jest to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie na szkodę członka rodziny objawiające się zaniechaniem działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia osób najbliższych. Działania te naruszają prawa i dobra osobiste członka rodziny (osoby najbliższej, a także innych osób zamieszkujących lub wspólnie gospodarujących). Przemoc w rodzinie w szczególności naraża osoby bliskie na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narusza ich godność osobistą, nietykalność cielesną, wolność i swobodę, w tym również osobiste normy związane z życiem seksualnym. Powoduje szkody na zdrowiu fizycznym, psychicznym, a także wywołuje cierpienie i krzywdy moralne u osób, które jej doznają.

W punktach konsultacyjnych, prowadzonych najczęściej w strukturach ośrodka pomocy społecznej, bądź komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, udzielana jest pomoc osobom w kryzysie, m.in. dotkniętym przemocą w rodzinie, w formie informacji i poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego itp. Na terenie województwa w 2010 r. funkcjonowały: 32 punkty konsultacyjne, których podmiotem prowadzącym jest gmina (na terenie 31 gmin); z pomocy tych placówek skorzystały 853 osoby; 10 punktów

konsultacyjnych, których podmiotem prowadzącym jest powiat (na terenie 5 powiatów); z pomocy tych placówek skorzystało 417 osób. Działające przeważnie w strukturach OPS lub Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych punkty konsultacyjne prowadzone były przez gminy w następujących powiatach:

- białostockim – 7
- monieckim – 6
- suwalskim – 4
- augustowskim, sokólskim – 3
- hajnowskim, kolneńskim – 2
- bielskim, grajewskim, łomżyńskim, sejneńskim, siemiatyckim – 2.

Punkty konsultacyjne, dla których podmiotem prowadzącym był powiat, działały w powiatach:

- powiat miejski Białystok – 4
- suwalski – 3
- bielski, hajnowski, zambrowski – 1.

W punktach udzielano pomocy osobom i rodzinom pozostającym w sytuacjach kryzysowych, min. dotkniętych problemem uzależnienia i współuzależnienia, uwikłanych w problem przemocy w rodzinie, mających trudności wychowawcze czy problemy rodzinne; udzielano poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego itp. Z pomocy punktów konsultacyjnych prowadzonych przez powiaty najczęściej korzystali mieszkańcy powiatów:

- powiatu miejskiego Białystok – 219 os.
- Zambrowskiego – 141 os.
- Bielskiego – 39 os.
- Hajnowskiego – 30 os.
- Suwalskiego – 18 os.

W województwie podlaskim w 2010 r. funkcjonowało łącznie 9 ośrodków interwencji kryzysowej, prowadzonych przez powiaty (w tym 7 z miejscami całodobowymi):

- powiat miejski Białystok (15 miejsc całodobowych)
- powiat miejski Łomża (9 miejsc całodobowych)
- powiat miejski Suwałki (13 miejsc całodobowych)

- białostocki (8 miejsc całodobowych)
- bielski (4 miejsca całodobowe)
- hajnowski (funkcjonował do XI 2010 r.)
- moniecki (2 Ośrodki), (10 miejsc całodobowych)

Placówki dysponowały łącznie 59 miejscami całodobowego pobytu. Z różnorodnej pomocy ośrodków interwencji kryzysowej skorzystało w 2010 r. 1 050 osób (w tym 141 osób uzyskało pomoc w formie całodobowego schronienia):

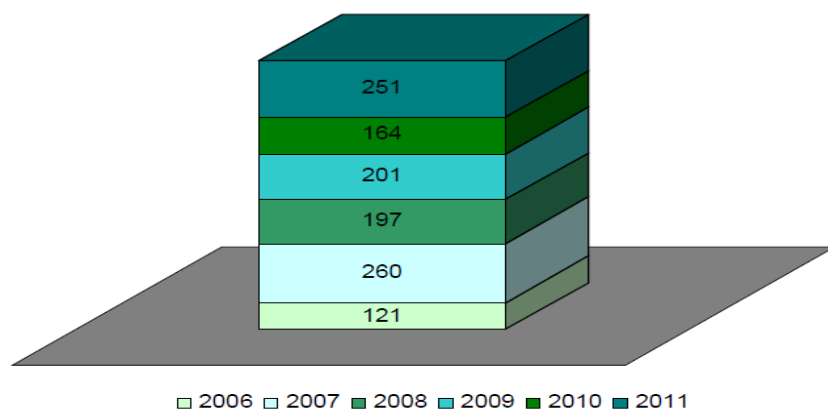
- powiat miejski Białystok – 670
- powiat miejski Łomża - 174
- powiat miejski Suwałki - 92
- białostocki - 24
- bielski – 26
- hajnowski - 30
- suwalski – 34

Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie funkcjonują w powiatach kolneńskim i suwalskim, w strukturach PCPR, zasięgiem działania obejmują cały kraj. Dysponują łącznie 24 miejscami całodobowego pobytu. W 2010 r. specjalistyczne ośrodki wsparcia udzieliły łącznie pomocy 242 osobom, natomiast 37 osób skorzystało z pomocy w formie całodobowego schronienia, w tym 19 dzieci.

W 2010 r. programami korekcyjno - edukacyjnymi objęto 164 osoby stosujące przemoc w rodzinie. Programy były prowadzone w 7 powiatach (w tym 3 powiaty miejskie).

- powiat miejski Białystok – 32
- powiat miejski Łomża – 6
- powiat miejski Suwałki – 6
- powiat augustowski – 17
- powiat bielski – 6
- powiat kolneński – 20
- powiat suwalski – 77

Liczba osób objętych programami korekcyjno-edukacyjnymi

W województwie podlaskim programy korekcyjno - edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowane były w latach 2006-2011 w następujących powiatach:

POWIAT/ ROK	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Białystok powiat miejski	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Łomża powiat miejski	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Suwałki powiat miejski	✓	✓	✓	✓	✓	✓
augustowski		✓	✓	✓	✓	✓
białostocki						
bielski		✓		✓	✓	✓
grajewski						
hajnowski		✓				
kolneński	✓	✓	✓	✓	✓	✓
łomżyński						
moniecki						
sejneński						
siemiatycki		✓	✓			
sokółski						

suwalski	✓	✓	✓	✓	✓	✓
wysokomazowiecki						
zambrowski		✓	✓	✓		
Liczba osób objętych programami ogółem	121	260	197	201	164	251
Środki finansowe przekazane z budżetu państwa	179.308 zł	158.000 zł	242.022 zł	284.064,63 zł	216.598 zł	284.892 zł

Jak wskazuje powyższe zestawienie tabelaryczne, Powiat Bielski w 2007 roku oraz w latach 2009-2011 rokrocznie realizuje Program Korekcyjno - Edukacyjny dla Sprawców Przemocy w Rodzinie. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację programów korekcyjno- edukacyjnych sukcesywnie z biegiem lat ulega zwiększeniu. W roku 2007 oraz 2011 w województwie Podlaskim uzyskano największą liczbę sprawców, których objęto oddziaływaniami korekcyjno - edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie. W 2007 roku liczba w/w osób wyniosła 260 osób, natomiast w 2011 roku – 251 osób. Najniższe wskaźniki w tym zakresie uzyskano w 2006 roku. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim w 2011 roku zrealizowało program korekcyjno - edukacyjny dla 10 sprawców przemocy w rodzinie, w którym również wsparcia udzieliło ofiarom zachowań przemocowych. Program ukończyło 8 uczestników. W/w program realizowany był zgodnie z nadrzędnymi założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006-2016. W 2012 roku również realizowany był program dla sprawców przemocy w rodzinie, w którym poddano łącznie 7 sprawców przemocy w rodzinie.

3. Bezrobocie

Od kilku lat powiat bielski należy do grupy powiatów województwa podlaskiego o najniższej stopie bezrobocia rejestrowanego. Niski wskaźnik stopy bezrobocia wynika z dużego potencjału regionu w wymiarze przemysłowym jak i rolniczym. Powiat ma charakter głównie rolniczy, posiada również dobre warunki dla rozwoju przemysłu rolno-spożywczego. Przez jego teren wiodą szlaki komunikacyjne łączące Zachód ze Wschodem

oraz Północ z Południem, co jest ważnym aspektem rozwoju międzynarodowej wymiany handlowej. Powiat bielski stanowi prężnie rozwijający się region. Głównym centrum gospodarczym powiatu mającym potencjał i perspektywy dalszego rozwoju jest miasto Bielsk Podlaski. Liczącą się dziedzinę gospodarki w powiecie stanowi budownictwo, reprezentowane przez liczne firmy z sektora budowlanego takie jak: Budimex Danwood, Nordhus, Unihausa, Polbud, Maxbud. W zakresie przetwórstwa rolnospożywczego szeroko znany jest zakład mleczarski Bielmlek sp. z o.o., której udziałowcem jest największa w kraju Spółdzielnia Mleczarska z Wysokiego Mazowieckiego. Przetwórstwo rybne reprezentuje firma „Suempol”, która zajmuje się m.in. produkcją wyrobów z łososia. Większa część produkcji trafia na eksport, ale wyroby „Suempolu” są również obecne na rynku krajowym. Bielski oddział Zakładów Mięsnych "Netter" oferuje w ciągłej sprzedaży wysokiej jakości mięso surowe, wędzonki, wędliny i wyroby garmazeryjne. W zakresie produkcji napojów i wód firma Hoop Polska sp. z o.o. może się poszczycić mianem jednego z największych tego rodzaju zakładów w środkowo-wschodniej Europie.

W szkołach prowadzonych przez Powiat Bielski uczniowie mogą między innymi kształcić się w następujących zawodach: technik ekonomista, technik handlowiec, technik mechanik, technik budownictwa, technik agrobiznesu, technik rolnik, technolog żywienia i gospodarstwa domowego, technik informatyk, technik hotelarstwa, sprzedawca, mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik pojazdów samochodowych, operator obrabiarek skrawających, technolog robót wykończeniowych w budownictwie, krawiec, cieśla. Młodzież o zainteresowaniach muzycznych może kształcić się w Państwowej Szkole Muzycznej I Stopnia. W mieście działa jedyne w Polsce Policealne Studium Ikonoograficzne. Na terenie powiatu brakuje szkół stopnia wyższego. Dzięki tak rozbudowanej i różnorodnej sieci edukacyjnej, młodzież ma możliwość zdobycia atrakcyjnych na rynku pracy zawodów.

4. Bezdomność i ubóstwo.

W powiecie bielskim w 2012 roku ze względu na ubóstwo z pomocy społecznej skorzystało 410 rodzin. Należy tu jednak brać pod uwagę fakt, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej ze względu na ten czynnik, w pewnym tylko stopniu oddaje rzeczywiste potrzeby. Powodem tego stanu rzeczy jest niechęć ujawniania problemu przez niektóre osoby, potrzebujące wsparcia finansowego.

Ubóstwo bardzo często prowadzi do wykluczenia społecznego. Jest sytuacją utrudniającą integrację społeczną, korzystanie z dóbr publicznych, gromadzenie i zdobywanie dochodów w godny sposób. Podstawowym czynnikiem ubóstwa jest bezrobocie, które ogranicza dostęp do zabezpieczenia materialnego w przyszłości. Praca jest źródłem ubezpieczenia społecznego na okres niezdolności do pracy, jak również spokojnej starości. W 2012 roku z Miasta Bielsk Podlaski z pomocy opieki społecznej z powodu bezdomności skorzystało 13 osób. Problem bezdomności jest znikomy na terenach wiejskich.

5. Niepełnosprawność

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2011 roku na dzień 31.XII.2010r., powiat bielski zamieszkiwało 58.091 osób. Szacunkowo ocenia się, że około 15% populacji naszego kraju to osoby niepełnosprawne. Na terenie powiatu zamieszkuje ponad 6.000 osób niepełnosprawnych.

Powiat dysponuje jedynie częściowymi danymi dotyczącymi liczby osób niepełnosprawnych, będącymi w ewidencji jednostek organizacyjnych powiatu tj. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR), Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (PZON) i Powiatowego Urzędu Pracy (PUP). Dane tych jednostek będą przedstawiane poniżej.

Liczbę i rodzaj wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2007 – 2011 przedstawia tabela nr 1.

Tabela Nr 1

Stan na 31.XII.	2007r	2008r	2009r	2010r	2011r
Ogółem liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w tym:	910	876	964	967	1096
Lekkim	306	232	229	221	178
Umiarkowanym	355	372	390	386	446
Znacznym	249	272	345	360	472
Dzieci do 16 roku życia	128	128	121	121	124

Powyższe dane ukazują narastanie zjawiska niepełnosprawności w powiecie bielskim, lecz nie dają pełnego obrazu, bowiem wiele osób nie zgłasza się do PZON w celu ustalenia stopnia niepełnosprawności lub posiada orzeczenia równoważne wydane przez ZUS, KRUS, inne organy orzekające, które uprawniają do korzystania ze świadczeń przewidzianych w ustawie o rehabilitacji. Na terenie powiatu bielskiego funkcjonuje tylko jeden zakład pracy chronionej tj. Spółdzielnia Inwalidów „Przyszłość” w Bielsku Podlaskim, która zatrudnia 102 osoby niepełnosprawne. Liczbę osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w PUP w latach 2007 – 2011 przedstawia tabela nr 2.

Tabela Nr 2

Stan na 31.XII.	2007r	2008r	2009r	2010r	2011r
Ogółem liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym:	178	180	218	198	189
Kobiety	89	90	102	101	96
Mężczyźni	89	90	116	97	93
Mieszkańcy wsi (kobiety i mężczyźni)	39	47	48	46	49

Przedstawione w tabeli dane wykazują, że wśród osób niepełnosprawnych dominują mieszkańcy miast a kobiety na równi z mężczyznami są bezrobotnymi i poszukującymi pracy.

Jeżeli zaś chodzi o wskaźniki zarejestrowanych osób niepełnosprawnych pod względem stopnia niepełnosprawności to najliczniejszą grupę stanowią osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności lub równoważnym, a w dalszej kolejności z umiarkowanym i znacznym lub równoważnymi.

Liczbę osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w PUP w latach 2007 – 2011 pod względem stopnia niepełnosprawności przedstawia tabela nr 3.

Tabela Nr 3

Stan na 31.XII.	2007r	2008r	2009r	2010r	2011r
Ogółem liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym:	178	180	218	198	189
Lekkim stopniem niepełnosprawności	128	132	152	128	128
Umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	32	36	55	54	47
Znacznym stopniem niepełnosprawności	18	12	11	16	14

Biorąc pod uwagę kryterium wykształcenia osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w PUP w latach 2007 – 2011, liczby w tym zakresie obrazuje tabela nr 4.

Tabela Nr 4

Stan na 31.XII.	2007r	2008r	2009r	2010r	2011r
Ogółem liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym:	178	180	218	198	189
Wyższym wykształceniem	9	10	12	16	18
Średnim wykształceniem	57	54	76	70	65
Zawodowym wykształceniem	52	54	54	54	51
Podstawowym wykształceniem	60	62	76	58	55

Z powyższych danych wynika, że na liczbę bezrobotnych wśród osób niepełnosprawnych wpływają kwalifikacje zawodowe, ponieważ około 60% ogółu tych osób posiada wykształcenie podstawowe i zawodowe.

W ramach aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, PUP organizował szkolenia, przekwalifikowania i staże w zakładach pracy. Jak wynika ze statystyk w latach

2007 – 2011 niewiele osób niepełnosprawnych korzystało z tych ofert urzędu pracy co przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 5

Stan na 31.XII	2007r	2008r	2009r	2010r	2011r
Ogółem liczba osób niepełnosprawnych, które:					
- ukończyły szkolenie, przekwalifikowanie,	9	6	8	6	0
- odbyły staż pracowniczy.	5	8	7	7	7

Osoby niepełnosprawne rzadko korzystały z tych form aktywizacji z powodu stanu zdrowia oraz braku przekonania, że po ukończeniu szkolenia lub stażu znajdą zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. Rehabilitacja społeczna ma na celu pobudzanie osób niepełnosprawnych do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, oraz wyrabianiu umiejętności do jak największej samodzielności w pełnieniu ról społecznych. Największego wsparcia w tym kierunku osoby niepełnosprawne otrzymują ze strony Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej. W ramach rehabilitacji społecznej PCPR dofinansował realizację niżej wymienionych zadań. Liczbę zrealizowanych wniosków w poszczególnych latach przedstawia tabela nr 6.

Tabela Nr 6

Rodzaj zadania	2007	2008	2009	2010	2011
Dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym	304	330	301	157	178

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych, komunikowaniu się	28	27	24	20	22
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	414	370	421	356	464
Dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji	10	11	7	7	5

Świadczenia udzielane osobom niepełnosprawnym przez miejskie i gminne ośrodki pomocy z terenu powiatu bielskiego to przede wszystkim zasiłki celowe, okresowe i z tytułu opieki nad osobą niepełnosprawną, usługi opiekuńcze i pokrywanie kosztów pobytu w domach pomocy społecznej. Na terenie powiatu funkcjonuje również ośrodek wsparcia dziennego jakim jest Środowiskowy Dom Samopomocy w Bielsku Podlaskim, przeznaczony dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Z pomocy ośrodka korzysta 26 dorosłych osób niepełnosprawnych. Od 2010 roku w Bielsku Podlaskim funkcjonują Warsztaty Terapii Zajęciowej, których zadaniem jest wyrabianie umiejętności samodzielnego zaspokajania potrzeb życiowych i nauki dorosłych osób niepełnosprawnych podstawowych czynności samoobsługowych. W warsztatach uczestniczy 35 osób niepełnosprawnych. Ważną rolę w rehabilitacji społecznej odgrywają stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych. Do największych organizacji i stowarzyszeń działających na terenie powiatu bielskiego należą:

- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Szansa” w Bielsku Podlaskim – 110 członków,
- Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe w Bielsku podlaskim – 108 członków,
- Polski Związek Emerytów i Rencistów Oddział Rejonowy w Bielsku Podlaskim - 700 członków,
- Stowarzyszenie „Serce Ludzi Ziemi Bielskiej” w Bielsku Podlaskim – 40 członków,
- Klub „Amazonki” w Bielsku Podlaskim – 31 członków.

Do organizacji tych należy wiele osób niepełnosprawnych, które otrzymują różnego rodzaju wsparcie w integracji ze społeczeństwem.

6. Trudności adaptacyjne wyalienowanych grup społecznych – repatriantów, uchodźców i kombatantów.

Grupy społeczne repatriantów, osób represjonowanych oraz uchodźców napotykają szereg trudności związanych ze znalezieniem pracy, akceptacji społecznej oraz skomplikowanymi i nieprzyjaznymi uregulowaniami prawnymi. Niedostateczna znajomość języka polskiego, brak rozeznania co do podstaw obowiązującego w Polsce porządku prawnego, ekonomicznego, socjalnego utrudnia tej grupie społecznej adaptację w nowym miejscu zamieszkania. Dzięki kursom języka polskiego oraz kursom adaptacyjnym, repatrianci i członkowie ich rodzin mogą doskonalić znajomość języka ojczystego, poznać historię i kulturę polską oraz dowiedzieć się o przysługujących im prawach. Repatrianci stanowią grupę osób, o zróżnicowanym wykształceniu i kwalifikacjach zawodowych. Ma to ogromny wpływ na możliwości adaptacyjne tej grupy w społeczeństwie polskim. Repatrianci mogą starać się o pomoc finansową, mającą na celu zapewnienie im odpowiednich warunków mieszkaniowych, poprzez adaptację i remont mieszkań. Prowadzona jest również przez powiat aktywizacja zawodowa repatriantów, poprzez zwrot środków finansowych dla pracodawców, stwarzających miejsca pracy dla repatriantów. W latach 2003-2006 stworzono 2 stanowiska pracy dla repatriantów, jak również zaadaptowano dla 3 rodzin lokale mieszkaniowe. W 2007 roku przyznano repatriantowi pomoc ze środków budżetu państwa na częściowe pokrycie kosztów związanych z remontem i adaptacją lokalu mieszkaniowego w wysokości 13.192,08 zł. W 2012 roku przyznano pomoc finansową rodzinie repatriantów na pokrycie kosztów przejazdu, zagospodarowanie i bieżące utrzymanie w łącznej kwocie 16.831,15 zł.

7. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią.

Cele oraz kierunki działań zawarte w niniejszej strategii przewidują pozytywne zmiany w następujących obszarach zjawisk społecznych, takich jak:

- system pieczy zastępczej
- edukacja dzieci i młodzieży z pieczy zastępczej
- przemoc w rodzinie
- ubóstwo i bezdomność

- bezrobocie
- ochrona zdrowia

Przewidywane zmiany w powyższych obszarach dotyczą przede wszystkim minimalizowania negatywnych zjawisk społecznych poprzez optymalizację oddziaływań naprawczych i profilaktycznych. Oddziaływania uwzględnione w strategii rozwiązywania problemów społecznych z pewnością usprawnią system pieczy zastępczej. Sprawią, iż system ten stwarzać będzie odpowiednie warunki do rozwoju dzieci i młodzieży. Oddziaływania, o których mowa skutecznie będą redukować przyczyny i skutki przemocy domowej jak i rówieśniczej. Objęcie dzieci z pieczy zastępczej specjalistycznym poradnictwem, wsparciem wolontariuszy przyczyni się do poprawy funkcjonowania małoletnich wychowanków rodzin zastępczych. Wdrażanie różnorodnych instrumentów z obszaru aktywizacji osób bezrobotnych w sposób istotny poprawi sytuację na lokalnym rynku pracy. Pośrednio, aktywizacja ta przekładać się będzie na zjawisko występowania bezrobocia i bezdomności na terenie powiatu bielskiego.

Rozdział V

Cele strategiczne i kierunki działań polityki społecznej powiatu bielskiego.

1. Cel nr 1

Optymalizacja funkcjonalna systemu pieczy zastępczej na terenie powiatu bielskiego oraz niwelacja skutków psychicznych u dzieci pozbawionych bezpośredniej opieki naturalnej.

Dostęp dzieci i młodzieży do edukacji ma ważne znaczenie ze względu na wykorzystanie intelektualnego potencjału społeczeństwa. Edukacja, to główny czynnik mogący zapewnić społeczeństwu rozwój cywilizacji w wymiarze technicznym oraz gospodarczym. Z uwagi na powyższe, jednym z kierunków działań optymalizacji systemu pieczy zastępczej jest zwiększenie udziału dzieci i młodzieży z pieczy zastępczej w edukacji celem wyrównania szans edukacyjnych, poprzez:

1.1. Kierunek działań nr 1

Zapewnienie dzieciom i młodzieży z pieczy zastępczej dodatkowych zajęć edukacyjnych celem wyrównywania szans oświatowych.

- 1) Wyposażenie dzieci i młodzieży w odpowiednie narzędzia intelektualne, społeczne i emocjonalne, aby w przyszłości mogły pełnić akceptowane i normatywne funkcje społeczne.
- 2) Zwiększeniu dostępu do edukacji dzieci z najsłabszych grup społecznych, wychowujących się poza rodziną naturalną poprzez organizację zajęć dodatkowych.
- 3) Zwiększenie zakresu wychowania przedszkolnego oraz specjalistycznego szkolnego (kształcenie zintegrowane, specjalne) w najsłabszych grupach społecznych.
- 4) Dostosowanie szkolnictwa do aktualnych potrzeb na rynku pracy w związku ze zmieniającą się sytuacją społeczną i gospodarczą.
- 5) Usprawnienie współpracy szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół specjalnych pod kątem realizacji oczekiwań uczniów, rodziców i społeczności lokalnych.

Wskaźnikiem realizacji działań mających na celu optymalizacji udziału dzieci i młodzieży z pieczy zastępczej w edukacji celem wyrównania szans edukacyjnych będą realne osiągnięcia dydaktyczne wychowanków.

1.2. Kierunek działań nr 2

Zapewnienie rodzinom, dzieciom objętym pieczęcią zastępczą dostęp do wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.

Rodziny i dzieci objęte pieczęcią zastępczą nader często borykają się z trudnościami w zakresie prawidłowego sprawowania, przyswajania procesu wychowania. Dlatego też, kolejnym kierunkiem działań niniejszej strategii jest zapewnienie rodzinom, dzieciom objętym pieczęcią zastępczą dostępu do wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.

- 1) Udzielanie poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego adresowanego do osób dorosłych, dzieci i młodzieży potrzebującej pomocy psychologiczno-pedagogicznej w zakresie rozwiązywania problemów rodzinnych, dydaktycznych, wychowawczych i zawodowych.
- 2) Udzielanie specjalistycznego wsparcia i poradnictwa zawodowego dla rodzin objętych pieczęcią zastępczą.
- 3) Organizowanie szkoleń z zakresu kompetencji rodzicielskich, społecznych.
- 4) Realizacja działań pomocowo – terapeutycznych, zawierających elementy terapii rodzinnej, wsparcia psychologicznego, indywidualnej pracy z klientem.
- 5) Realizacja działań edukacyjnych, logopedycznych, reedukacyjnych skierowanych do dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Wskaźnikiem realizacji zadania w zakresie zapewnienia rodzinom, dzieciom objętym pieczęcią zastępczą dostępu do wsparcia psychologiczno-pedagogicznego będzie liczba udzielonych porad psychologiczno-pedagogicznych.

1.3. Kierunek działań nr 3

Organizowanie opiekunom prawnym dzieci objętych rodzinną pieczęcią zastępczą, szkoleń podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.

Opiekunowie prawni dzieci objętych rodzinną pieczęcią zastępczą z uwagi na odpowiedzialną i trudną funkcję jaką pełnią, wymagają ustawicznych szkoleń podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze. W związku z powyższym kolejnym kierunkiem będzie organizowanie opiekunom prawnym dzieci objętych rodzinną pieczęcią zastępczą, szkoleń podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.

1) Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu bielskiego. Doszkalanie już istniejących rodzin oraz nowo powstałych. Planowane zagadnienia zajęć przeznaczone do realizowanych to przede wszystkim:

Skuteczne sposoby radzenia sobie ze stresem. Celem szkolenia jest wypracowanie przez rodziców umiejętności psychospołecznych niezbędnych do radzenia w sytuacjach trudnych i stresogennych.

▲ Zjawisko uzależnień wśród dzieci, młodzieży i dorosłych. Celem szkolenia jest podnoszenie świadomości rodzin zastępczych z zakresu eksperymentowania młodych ludzi ze środkami psychoaktywnymi oraz spożywania napojów alkoholowych. Założeniem tych zajęć jest przybliżenie rodzicom powyższej tematyki, wyczulenie ich na pewne zachowania ryzykowne, które są podejmowane przez ich dzieci, jak również wskazanie czynników chroniących.

▲ Optymalizacja metod wychowawczych, czyli konstruktywne stosowanie nagród, oraz poszukiwanie alternatyw dla wzmocnień negatywnych (kar).

Wskaźnikiem realizacji działania w zakresie organizowania opiekunom prawnym dzieci objętych rodzinną pieczęą zastępczą szkoleń podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze, będzie ilość przeprowadzonych szkoleń.

1.4. Kierunek działań nr 4

Działania organizacyjno - promocyjne mające na celu pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim ustawicznie propaguje ideę zastępczego rodzicielstwa. Dlatego też jednym z kierunków strategii są działania organizacyjno-promocyjne mające na celu pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.

1) Organizowanie kampanii informujących społeczeństwo lokalne o przysługującym wynagrodzeniu, zasadach tworzenia i funkcjonowania rodziny zastępczej, poprzez:

- zamieszczenie plakatów na terenie miasta promujących rodziny zastępcze,
- rozpowszechnianie ulotek informacyjnych o rodzicielstwie zastępczym w instytucjach i placówkach użyteczności publicznej.

2) Zamieszczanie informacji i apeli o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze na

stronach internetowych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Starostwa Powiatowego w Bielsku Podlaskim.

3) Organizowanie do celów promocyjnych imprez miejskich np. pikników w warsztatach terapii zajęciowej, promujących ideę opieki zastępczej.

4) Zacieśnienie współpracy z kościołami, związkami wyznaniowymi i instytucjami pozarządowymi działającymi w mieście, celem podjęcia współpracy w pozyskiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze.

5) Wprowadzenie oferty pracy w charakterze zawodowej rodziny zastępczej w PUP dla osób bezrobotnych z wykształceniem kierunkowym np. pedagogicznym,

Wskaźnikiem realizacji działań organizacyjno - promocyjnych, mających na celu pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych będzie liczba pozyskanych osób do tej funkcji.

Cel nr 2

Przeciwdziałanie skutkom przemocy rodzinnej.

Przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw drugiej osobie, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Przemoc w każdym przypadku prowadzi do zła, sprawia, że życie staje się ciągłą walką. System pomocy i wsparcia ofiar przemocy powinien być oparty o powiatowe centrum pomocy rodzinie, jako koordynatora zarządzającego systemem.

Kierunki działania mające na celu niwelowanie przemocy wśród dzieci i dorosłych:

2.1. Kierunek działań nr 1

Działania ograniczające zjawisko przemocy:

1. Wielozakresowa pomoc z wykorzystaniem wszystkich specjalistów (np. terapia rodzinna, mediacje w sprawach rodzinnych, terapie indywidualne) i placówek pomocy istniejących na danym terenie.
2. Koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem przemocy, tj.: sądu, prokuratury, policji, szkół, ośrodków pomocy społecznej, z uwzględnieniem powierzenia zadań w tym zakresie również organizacjom pozarządowym.

3. Prowadzenie oraz optymalizacja działań z zakresu interwencji kryzysowej na terenie powiatu bielskiego.
4. Organizacja miejsc do przesłuchań dziecka doświadczającego przemocy w odpowiednio przygotowanych pomieszczeniach, z możliwością przesłuchań poza siedzibą sądu i prokuratury.
5. Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych umożliwiających diagnozę sytuacji rodziny lub osoby.
6. Przygotowanie wszechstronnych planów pomocy dziecku i rodzinie
7. Monitorowanie efektów podjętych działań.
8. Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych osobom potrzebującym.
9. Udzielanie szeroko rozumianego poradnictwa np. prawnego, psychologicznego lub wskazanie miejsca, gdzie można taką pomoc uzyskać.
10. Udzielanie informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy.
11. Wskazanie instytucji zajmujących się pomocą ofiarom przemocy, w tym możliwości otrzymania schronienia w hostelu.
12. W razie potrzeby lub na życzenie zainteresowanych, zwracanie się do służb policyjnych o podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy.
13. W przypadku stwierdzenia, bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamianie organów ścigania.
14. Uświadomienie i edukacja społeczności lokalnej: dotyczy wszystkich osób, głównie nauczycieli, które mają kontakt z młodzieżą oraz samej młodzieży. Dotyczy to edukacji oraz informowania na temat przemocy i sygnałów rozpoznawania zjawiska, a także zachęcanie do pomocy i interwencji, gdy wystąpi taka sytuacja. Edukacja (wykłady, warsztaty) powinna obejmować młodzież, rodziców i nauczycieli.

2.2. Kierunek działań nr 2

Realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.

Obowiązek realizacji programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie określony został przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Programy te stanowią cały system

przeciwdziałania przemocy w rodzinie, uzupełnione formami interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców. Podstawowym celem tych wszystkich działań jest powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie.

W zakresie realizacji programów działania należy ukierunkować na:

1. Pozyskiwanie uczestników do programu korekcyjno-edukacyjnego.
2. Realizację oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zwiększających świadomość w zakresie przyczyn, skutków i zapobiegania zjawiskom przemocy.
3. Monitoring, ewaluację w zakresie skuteczności działań korekcyjno-edukacyjnych.

Wskaźnikiem realizacji działań z zakresu realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie będzie liczba sprawców poddanych oddziaływaniom korekcyjnym.

2.3. Kierunek działań Nr 3

Organizacja oraz prowadzenie szkoleń dla uczniów szkół gimnazjalnych z terenu powiatu bielskiego z zakresu konstruktywnego „zatrzymywania” zjawiska przemocy rówieśniczej i intrarodzinnej.

Potrzeba przeprowadzania szkoleń dla uczniów i ich rodziców z zakresu tematyki zjawisk uzależnień i przemocy wynika z ciągłej eskalacji agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży. Szkolenia docelowe mają za zadanie wywołanie zamierzonych, trwałych zmian, tj. obniżenie zachowań antyspołecznych wśród dzieci oraz kształtowanie postaw empatii, konstruktywnego reagowania na akty przemocy, korzystania z pomocy dorosłych.

Działania należy ukierunkować na :

1. Przeprowadzanie szkoleń w szkołach gimnazjalnych z tematyki agresji i przemocy.
2. Dokonywanie okresowej sprawozdawczości z przeprowadzonych szkoleń.

Wskaźnikiem realizacji działań z zakresu organizacji oraz prowadzenia szkoleń dla uczniów szkół gimnazjalnych z terenu powiatu bielskiego z zakresu konstruktywnego „zatrzymywania” zjawiska przemocy rówieśniczej i intrarodzinnej będzie ilość przeprowadzonych szkoleń.

2.4. Kierunek działań nr 4

Planowane działania pracowników socjalnych gminnych i miejskich ośrodków pomocy społecznej w zakresie zapobiegania skutkom przemocy rodzinnej. Tworzenie i optymalizacja funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych.

Głównym narzędziem gminnych i miejskich ośrodków pomocy społecznej w kształtowaniu lokalnej polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie są zespoły interdyscyplinarne. Zespół ten jest rozumiany jako grupa specjalistów współpracujących ze sobą w sposób skoordynowany, w celu skutecznego reagowania na informacje o przemocy w rodzinie.

W powyższym zakresie powinno się dążyć do:

1. Powoływanie zespołów interdyscyplinarnych.
2. Realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie planowania współpracy pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej w zakresie zapobiegania skutkom przemocy rodzinnej oraz tworzenia i optymalizacja funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych będzie liczba zrealizowanych spraw przez zespoły.

3. Cel Nr 3

Zapobieganie zjawisku ubóstwa.

Celem strategicznym powiatu w zakresie niwelowania ubóstwa jest podejmowanie działań zmierzających do przewyższania przez osoby i rodziny trudnych sytuacji życiowych, powodujących niemożność uczestniczenia w życiu społecznym:

3.1. Kierunek działań nr 1

Aktywizacja zawodowa osób oraz zapewnienie minimalnego dochodu gwarantowanego.

Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych ma na celu niesienie pomocy w uzyskaniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia, w tym też awansu zawodowego poprzez umożliwienie korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego

i pośrednictwa pracy. Dochód gwarantowany jest pojęciem stosowanym w polityce społecznej do określenia prawnych i finansowych rozwiązań, które polegają na uzupełnianiu dochodów osób do poziomu pewnego minimum ustalanego przez rząd, gwarantowanego przez państwo, a realizowanego głównie przez instytucje pomocy społecznej. Istnienie rozwiązań socjalnych opartych na zasadach dochodu gwarantowanego oznacza stosowanie w praktyce kategorii minimum socjalnego i minimum egzystencji i jest traktowane jako instrument ograniczania ubóstwa i poprawy warunków.

Realizacja powyższych założeń odbywa się poprzez:

- 1) Tworzenie nowych miejsc pracy.
- 2) Organizowanie warsztatów dotyczących aktywnego poszukiwania pracy.
- 3) Organizowanie szkoleń mających na celu przekwalifikowanie zawodowe osób bezrobotnych.
- 4) Zapewnienie minimalnego dochodu gwarantowanego, będącego narzędziem stosowanym w polityce społecznej do określenia prawnych i finansowych rozwiązań, które polegają na uzupełnianiu dochodów osób (gospodarstw domowych) do poziomu pewnego minimum ustalanego przez rząd.
- 5) Stosowanie minimum socjalnego (minimum egzystencji) jako instrumentu ograniczania ubóstwa i poprawy warunków życia najgorzej sytuowanych grup ludności. Świadczenia przyznawane w formie zasiłku stałego lub zasiłku okresowego.

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie zapewnienia minimalnego dochodu gwarantowanego będzie ilość wypłacanych świadczeń, mających charakter minimalnego dochodu gwarantowanego.

3.2. Kierunek działań nr 2

Świadczenia rodzinne wspierające dochody rodziny.

Świadczenia rodzinne przysługują obywatelom polskim oraz cudzoziemcom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne. Przyznawanie świadczeń rodzinnych uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Realizacja świadczeń rodzinnych odbywa się poprzez:

- 1) Wypłacanie zasiłków rodzinnych.

- 2) Wypłacanie dodatków do zasiłków rodzinnych, świadczeń opiekuńczych (zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne).
- 3) Wypłacanie zapomóg wypłacanych przez gminy oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie wypłacania świadczeń rodzinnych będzie ilość wypłacanych świadczeń, wspierających dochody rodziny.

4. Cel nr 4

Zapobieganie zjawisku bezdomności.

Zjawisko bezdomności jest istotne ze względów społecznych. Na przykład, lęk przed bezdomnością towarzyszy obecnie wielu rodzinom o niskim statusie materialnym, zagrożonym eksmisją z powodu zadłużenia czynszowego mieszkań. Zjawisko to wymaga zintensyfikowania działań, zmierzających do niwelacji skutków tego problemu, szczególnie poprzez aktywizację osób bezdomnych:

4.1. Kierunek działań Nr 1

Realizacja programów umożliwiających aktywizację osób bezdomnych.

Aktywizacja osób bezdomnych ma na celu przeciwdziałanie alienacji społecznej jak również rozwiązywanie problemów bezdomności i bezrobocia najsłabszych grup społecznych. W założeniach programów aktywizujących uwzględnia się przede wszystkim udzielanie pomocy beneficjentom w odbudowaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu lokalnym, pełnieniu ról społecznych oraz w nabywaniu umiejętności poruszania się na rynku pracy. Taki kierunek działań daje szansę samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie i tworzy wyjściowy etap osiągnięcia pełnej dojrzałości społecznej, realizowany jest poprzez:

1. Tworzenie mieszkań chronionych.
2. Udzielanie wsparcia psychologicznego osobom bezdomnym.
3. Tworzenie różnorodnych form mieszkań dostępnych dla wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych (mieszkania chronione, socjalne i komunalne) oraz osób opuszczających zakłady karne
4. Tworzenie bazy informacyjnej o miejscach czasowego schronienia dla ofiar przemocy.

5. Bieżąca realizacja programów profilaktycznych, osłonowych, aktywizujących osoby bezdomne.

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie realizacji programów umożliwiających aktywizację osób bezdomnych będzie liczba osób bezdomnych poddanych skutecznej aktywizacji.

4.2. Kierunek działań nr 2

Działania zapewniające dostęp osób bezdomnych do noclegowni.

Głównym zadaniem noclegowni jest zapewnienie noclegu osobom bezdomnym. Osoby mogą skorzystać z kąpieli, otrzymać czyste ubranie i obuwie oraz uzyskać informację o różnych formach pomocy. Powyższe działania realizowane są poprzez:

1. Zapewnienie dostępu osobom bezdomnym do noclegowni.
2. Udzielanie pomocy w zakresie zapewnienia dostępu do posiłków, ubrań, a także zasiłku celowego na leczenie.

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie zapewnienia dostępu osobom bezdomnym do noclegowni będzie liczba osób skierowanych do noclegowni.

5. Cel nr 5

Zapobieganie zjawisku bezrobocia.

Zapobieganie zjawisku bezrobocia w głównej mierze należy do zadań powiatowych urzędów pracy. Główne cele mające za zadanie niwelację zjawiska bezrobocia to przede wszystkim badanie rynku pracy w kierunku wyłonienia największego zapotrzebowania na dane kwalifikacje oraz realizacja programów i projektów podejmowanych przez służby zatrudnienia dla zapobieżenia lub ograniczenia poziomu bezrobocia wybranych, najbardziej zagrożonych grup społecznych.

5.1. Kierunek działań nr 1

Organizacja szkoleń dających możliwość nabycia lub zmiany kwalifikacji zawodowych.

W przypadku osób długotrwale bezrobotnych, nader ważnym czynnikiem jest wdrożenie takich działań, które mogłyby realnie zwiększyć szanse tychże osób, na podjęcie

pracy. Działania powinny odbywać się szczególnie poprzez:

1. Organizację szkoleń dla osób bezrobotnych w celu podniesienia ich kwalifikacji zawodowych, zwiększających szanse na uzyskanie lub otrzymanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie organizacji szkoleń dających możliwość nabycia lub zmiany kwalifikacji zawodowych będzie ilość przeprowadzonych szkoleń dla osób bezrobotnych.

5.2. Kierunek działania nr 2

Przyznawanie środków osobom bezrobotnym na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych może również odbywać się poprzez udzielenie wsparcia finansowego na realizację własnej wizji działalności zarobkowej, a w szczególności poprzez:

1. Przyznawanie osobom bezrobotnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związane z podjęciem tej działalności, w wysokości określonej w umowie.
2. Monitoring w zakresie prawidłowości wykorzystania środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie przyznawania środków osobom bezrobotnym na rozpoczęcie działalności gospodarczej będzie liczba osób, którym przyznano takie świadczenia.

5.3. Kierunek działania nr 3

Kierowanie osób bezrobotnych na staże.

Idea stażu polega na nabywaniu przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy bez nawiązywania stosunku pracy z organizatorem. Realizowana jest poprzez:

1. Kierowanie osób bezrobotnych na staże, celem wdrożenia oraz przygotowania osoby do podjęcia pracy.
2. Monitoring przebiegu stażu pod względem prawidłowości proceduralnych i formalnych

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie kierowania osób bezrobotnych na staż będzie liczba osób skierowanych.

l nr 6

Ochrona zdrowia oraz minimalizowanie skutków niepełnosprawności poprzez działania w zakresie rehabilitacji leczniczej, społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Rehabilitacja społeczna ma na celu pobudzanie osób niepełnosprawnych do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, oraz wyrabianiu umiejętności do jak największej samodzielności w pełnieniu ról społecznych. Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia, a dalej awans zawodowy.

6.1. Kierunek działań nr 1

Rehabilitacja społeczna prowadzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Zadania w tym zakresie realizowane są poprzez:

1. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w warsztatach terapii zajęciowej i w turnusach rehabilitacyjnych.
2. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do poradnictwa zawodowego, szkoleń zawodowych i pośrednictwa pracy.
3. Udzielanie dofinansowania osobom niepełnosprawnym do turnusów rehabilitacyjnych.
4. Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki, celem zwiększenia aktywności osób niepełnosprawnych oraz przyspieszenia procesu ich integracji społecznej.
5. Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do likwidacji barier architektonicznych, które niejednokrotnie całkowicie uniemożliwiają dotarcie niepełnosprawnym do wszystkich miejsc.

6. Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do zakupu przedmiotów ortopedycznych, ułatwiających funkcjonowanie, poprzez zmniejszenie dysfunkcji wynikającej min. ze zniekształceń układu kostno-stawowo-mięśniowego, neurologicznego.

7. Realizacja działań wspierających osoby niepełnosprawne i ich rodziny

Wskaźnikiem realizacji działania będzie liczba przyznanych dofinansowań osobom niepełnosprawnym do turnusów rehabilitacyjnych, organizacji sportu, kultury i rekreacji, likwidacji barier architektonicznych, dofinansowań do przedmiotów ortopedycznych oraz liczba osób uczestniczących w WTZ.

6.2. Kierunek działań nr 2

Orzekanie o niepełnosprawności.

Do realizacji celów określonych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. konieczne jest posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, które wydają Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności. W tym celu działania realizowane są poprzez:

1. Informowanie petentów o trybie i zasadach postępowania w zakresie orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.
2. Orzekanie osób, które ukończyły 16 rok życia orzeka się o stopniu niepełnosprawności.
3. Orzekanie osób do 16 roku życia o niepełnosprawności

Wskaźnikiem realizacji działania będzie liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

6.3. Kierunek działań nr 3

Kierowanie osób do domów pomocy społecznej.

Podstawę prawną do skierowania do domów pomocy społecznej stanowi ustawa o pomocy społecznej, zgodnie z którą w razie niemożności zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania przez rodzinę i gminę, osoba wymagająca całodobowej opieki może ubiegać się o skierowanie do domu pomocy społecznej. Działania realizowane są

poprzez:

1. Kompletowanie dokumentów niezbędnych do skierowania do domu pomocy społecznej.
2. Umieszczanie skierowanych osób do domu pomocy społecznej.

Wskaźnikiem realizacji działań będzie liczba umieszczonych osób w Domach Pomocy Społecznej.

6.4. Kierunek działań nr 4

Poprawa dostępu do opieki zdrowotnej i rehabilitacji leczniczej.

Celem zwiększenia dostępu do opieki zdrowotnej i rehabilitacji leczniczej jest skrócenie czasu oczekiwania na usługi medyczne oferowane przez SPZOZ, zwiększenie ilości wykonywanych usług medycznych i zabiegów, oraz poprawa dostępu do specjalistycznych świadczeń zdrowotnych. Działania są realizowane poprzez:

1. Promocję zdrowia i wczesnej profilaktyki w celu wykrywania schorzeń i wczesnego im przeciwdziałania.
2. Informowanie społeczeństwa o zasadach dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej.
3. Zwrot środków za leki, usługi medyczne przez ośrodki opieki społecznej dla najsłabszych grup społecznych.

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie poprawy dostępu do opieki zdrowotnej i rehabilitacji leczniczej będzie ilość wdrożonych konkretnych rozwiązań mających na celu poprawę dostępu do tego typu opieki.

6.5 Kierunek działań nr 5

Promowanie wczesnej diagnostyki i rehabilitacji.

Wczesna diagnostyka oraz rehabilitacja ma na celu wdrożenie odpowiedniego leczenia zapobiegającego wtórnym następstwom powikłań zdrowotnych. Realizowana jest w szczególności poprzez:

1. Promowanie idei wczesnej interwencji mającej na celu wykrycie najwcześniejszych zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych, występujących oraz tych potencjalnych, które mogą się pojawić w przyszłości.

2. Analiza warunków rozwoju dziecka ze szczególnym uwzględnieniem jego najbliższego otoczenia i rodziny oraz adekwatne do tejże analizy przygotowanie i realizacja indywidualnych programów stymulacji i usprawnienia.
3. Zapewnienie dostępu w pierwszym okresie życia dziecka do oddziaływań rehabilitacyjnych i zastosowanie odpowiedniej terapii. (zastosowanie terapii i rehabilitacji we wczesnym okresie życia daje szybsze postępy usprawnienia, powoduje zahamowanie rozwoju wielu zaburzeń).

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie promocji wczesnej diagnostyki i rehabilitacji będzie ilość zorganizowanych kampanii promujących w/w cele.

6.6. Kierunek działań nr 6

Promowanie zatrudnienia w warunkach pracy chronionej.

W przypadku osób orzeczonych ze stopniem niepełnosprawności, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie ma przeciwwskazań do podjęcia pracy. W tym przypadku jednak warunki w jakich ma się odbywać zatrudnienie, muszą odpowiadać możliwościom psychofizycznym osoby niepełnosprawnej np. warunki chronione. Realizacja działań w tym zakresie odbywa się poprzez:

1. Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych w warunkach pracy chronionej.
2. Informowanie pracodawców o korzyściach z zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie promocji zatrudnienia w warunkach chronionych jest ilość zorganizowanych kampanii promujących w/w cele.

7. Cel. nr 7

Pomoc repatriantom i uchodźcom.

Repatriację określamy jako powrót do Polski osób pochodzenia polskiego. Repatriantem jest osoba polskiego pochodzenia, która przybyła do Polski z zamiarem osiedlenia się na stałe, na podstawie wizy repatriacyjnej. Uchodźcę określamy jako osobę, która musiała opuścić teren, na którym mieszkała ze względu na zagrożenie życia, zdrowia, bądź wolności. Zagrożenie to jest najczęściej związane z walkami zbrojnymi, klęskami żywiołowymi, prześladowaniami religijnymi bądź z powodu rasy lub przekonań politycznych.

7.1. Kierunek działań nr 1

Pomoc finansowa repatriantom.

Po przyjeździe do Polski wszyscy repatrianci otrzymują jednorazową, bezzwrotną pomoc finansową ze środków budżetu państwa. Pomoc udzielana jest w postaci zasiłków i obejmuje:

1. Pomoc finansowa w postaci zasiłku remontowego
2. Pomoc finansowa w postaci zasiłku transportowego
3. Pomocy finansowa w postaci zasiłku na zagospodarowanie i bieżące utrzymanie
4. Pomoc finansowa w postaci zasiłku szkolnego

7.2. Kierunek działań nr 2

Pomoc finansowa uchodźcom.

Pomoc integracyjna przysługuje cudzoziemcom legitymującym się statusem uchodźcy lub ochroną uzupełniającą. Pomoc ta udzielana jest tylko w ramach programu integracji. Realizacja kierunku działań odbywać się będzie poprzez:

1. Wypłacanie świadczeń pieniężnych na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego.
2. Opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne.
3. Specjalistyczne poradnictwo.

Wskaźnikiem realizacji celu będzie ilość osób, którym udzielono pomocy.

8. Cel nr 8

Poprawa współpracy i koordynacji działań służb społecznych.

Rozwój współpracy między jednostkami służb społecznych stanowi istotny czynnik wpływający na poprawę sprawności funkcjonowania administracji publicznej w Polsce. Prawidłowa współpraca oraz koordynacja tychże działań jest w stanie nie tylko zwiększyć skuteczność systemu pomocy społecznej, jak również czulej dostosować działania do potrzeb w tym zakresie.

8.1. Kierunek działań nr 1

Poprawa współpracy samorządowych jednostek pomocy społecznej.

Celem poprawy współpracy samorządowych jednostek pomocy społecznej jest doskonalenie zarządzania i rozwiązywania problemów społecznych lokalnych i regionalnych poprzez:

1. Inicjowanie, planowanie oraz realizacja spotkań na temat optymalizacji współpracy jednostek sektora pomocy społecznej.
2. Organizowanie szkoleń przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dla pracowników ośrodków pomocy społecznej, celem doskonalenia zarządzania, rozwiązywania problemów lokalnych i regionalnych.

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie poprawy współpracy samorządowych jednostek pomocy społecznej będzie ilość wdrożonych konkretnych rozwiązań mających na celu poprawę docelowej współpracy.

8.2. Kierunek działań nr 2

Zacieśnienie współpracy instytucji publicznych z organizacjami społecznymi i kościołami.

Rozwój współpracy z organizacjami społecznymi i kościołami tworzy skuteczny mechanizm współdziałania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, poprzez :

1. Inicjowanie, planowanie oraz realizacja spotkań jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami w zakresie dialogu społecznego i współpracy instytucjonalnej .

Celem współpracy jest zaktywizowanie przedstawicieli samorządu terytorialnego do czynnego udziału w dialogu społecznym oraz nawiązanie instytucjonalnej współpracy rządu, samorządu i organizacji pozarządowych.

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie zacieśnienia współpracy instytucji publicznych z organizacjami społecznymi i kościołami będą konkretne rozwiązania mające na celu optymalizację przedmiotowej współpracy.

Zakończenie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest odpowiedzią na realne problemy społeczne Powiatu Bielskiego. Zaplanowane cele oraz działania w niniejszej strategii są spójne z innymi programami: z Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Bielskim, Powiatowym Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Bielskim, Programem Aktywności Lokalnej w Powiecie Bielskim, Powiatowym Programem Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Bielskim. Wdrożone działania istotnie przyczynią się do poprawy życia społecznego mieszkańców Powiatu Bielskiego, ułatwią dostęp mieszkańcom do licznych usług z zakresu poradnictwa specjalistycznego, opieki, ochrony zdrowia. W swoich oddziaływaniach naprawczych, strategia w szczególności jest kierowana do najsłabszych grup społecznych, tj. osób niepełnosprawnych, chorych, pozbawionych naturalnej opieki rodzicielskiej czy też osób doświadczających sytuacji kryzysowej. Strategia z pewnością wyznaczy kierunek optymalnego rozwoju polityki społecznej Powiatu Bielskiego, celem niwelacji niepożądanych zjawisk społecznych. Skuteczność realizacji kierunków działań strategii zależeć będzie od zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za realizację tej polityki oraz wielkości zaangażowanych środków finansowych.

Harmonogram szczegółowych działań strategicznych polityki społecznej w Powiecie Bielskim.

Kierunek działania	Potencjalni Realizatorzy	Forma i sposób realizacji	Harmonogram – czas realizacji	Zakładane rezultaty	Źródło środków finansowych
Zapewnienie dzieciom i młodzieży z pieczy zastępczej dodatkowych zajęć edukacyjnych	Osoby pełniące funkcję rodzin zastępczych, dyrektor rodzinnej placówki	- zajęcia z glottodydaktyki - zajęcia z socjoterapii - zajęcia z reedukacji	Realizacja ciągła	- podnoszenie umiejętności z zakresu czytania i pisanie - podnoszenie umiejętności z zakresu umiejętności społecznych	Środki finansowe EFS Środki finansowe powiatu

celem wyrównania szans oświatowych	opiekuńczo-wychowawczej, PCPR	Wdrażanie i realizacja projektów w ramach środków z Unii Europejskiej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.			
Zapewnienie dzieciom objętym pieczęcią zastępczą dostępu do wsparcia psychologiczno-pedagogicznego	Osoby pełniące funkcję rodzin zastępczych, dyrektor rodzinnej placówki opiekuńczo-wychowawczej, PCPR	Poradnictwo psychologiczne	Realizacja ciągła	Wsparcie psychologiczne	Środki finansowe powiatu
Organizowanie opiekunom prawnym dzieci objętych rodzinną pieczęcią zastępczą, szkoleń podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.	PCPR	Organizacja szkoleń dla rodzin zastępczych oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	Realizacja ciągła	Zwiększenie świadomości pedagogicznej.	Środki finansowe powiatu
Działania	PCPR	-	Realizacja	Pozyskiwanie	Środki finansowe

organizacyjno-promocyjne mające na celu pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.		zamieszczanie na stronie internetowej informacji o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. - organizowanie imprez promocyjnych	ciągła	kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	powiatu
Działania ograniczające zjawisko przemocy	Miejskie i Gminne ośrodki pomocy społecznej PCPR	Miejskie i Gminne Programy Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Powiatowy Program Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie. Projekty unijne	Realizacja ciągła	1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie. 2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie. 3. Zwiększenie udzielania profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. 4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą. 5. Zwiększenie zaangażowania	Środki finansowe gminy i powiatu Środki finansowe EFS

				społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy. 6.Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą. 7. Zmniejszenie skali występujących w rodzinach dysfunkcji społecznych	
Działania ograniczające zjawisko przemocy - zapobieganie uzależnieniom	Miejskie i Gminne ośrodki pomocy społecznej PCPR	Miejskie i Gminne Programy Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminne i powiatowe programy wspierania rodzin.	Opracowany na rok kalendarzowy Realizacja ciągła	1.Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu 2.Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej. 3.Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałanie	Środki finansowe gminy i powiatu

				narkomanii w szczególności dla młodzieży. 4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywania problemów alkoholowych. 5. Interwencja kryzysowa w chorobie alkoholowej, orzekanie o przymusie podjęcia leczenia odwykowego. 7. Uwrażliwienie odbiorców na aspekty konstruktywnych metod wychowania. Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w podejmowaniu działań na rzecz rodziny.	
Działania ograniczające zjawisko	Miejskie i Gminne ośrodki	Kierowanie osób w celu specjalistyczne	Realizacja ciągła	- efektywne rozwiązywanie spraw	Środki finansowe powiatu Środki finansowe

przemocy	pomocy społecznej PCPR	go wsparcia (np. psychologa, prawnika).		problemowych - zmotywowanie do zmian w kierunku rozwiązywania problemu przemocy - rozwój umiejętności zachowań społecznych i asertywnych - podniesienie kompetencji ofiar w zakresie możliwych działań pomocowych. -wsparcie osób będących w kryzysie.	gminy
Działania ograniczające zjawisko przemocy	PCPR Miejskie i Gminne ośrodki Pomocy Społecznej	Udzielanie porad / doradztwa dla rodzin dysfunkcyjnych w ramach działalności Punktu Poradniczo - Konsultacyjnego działającego przy PCPR i OPS.	Realizacja ciągła	Podnoszenie świadomości petentów na temat rozwiązywania problemów rodzinnych	Środki finansowe powiatu i gminy
Planowane działania pracowników	Miejskie i Gminne ośrodki	Funkcjonowanie	Realizacja ciągła	Członkowie Zespołu dokonują uzgodnień dotyczących	Środki finansowe gminy

socjalnych gminnych i miejskich ośrodków pomocy społecznej w zakresie zapobiegania skutkom przemocy rodzinnej. Tworzenie i optymalizacja funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych.	pomocy społecznej	Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.		realizacji swoich działań wykorzystując wszystkie możliwe środki komunikacji, zwłaszcza dotyczące powołania grupy roboczej w przypadkach wymagających podjęcia natychmiastowych działań interwencyjnych	
Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie	PCPR	R Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.	Realizacja ciągła	Korekcja osobowości sprawców przemocy w rodzinie.	Środki finansowe wojewody
Organizacja oraz prowadzenie szkoleń dla uczniów szkół gimnazjalnych z terenu powiatu bielskiego z zakresu konstruktywnego „zatrzymywania	PCPR	Przeprowadzanie szkoleń przez specjalistów PCPR dla uczniów klas gimnazjalnych	Realizacja ciągła	Zwiększanie świadomości na temat zachowań ryzykownych.	Środki finansowe powiatu

” zjawiska przemocy rówieśniczej i intrarodzinnej.					
Aktywizacja zawodowa osób oraz zapewnienie minimalnego dochodu gwarantowanego .	Miejskie i Gminne ośrodki pomocy społecznej	Przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej	Realizacją ciągłą	Redukcja ubóstwa, W związku z brakiem ustawowego określenia pojęcia przyjęto, iż przez dochód gwarantowany rozumie się ograniczanie ubóstwa i poprawę warunków życia przez udzielanie świadczeń z pomocy społecznej.	Środki finansowe gminy
Świadczenia rodzinne wspierające dochody rodziny	Miejskie i Gminne ośrodki pomocy społecznej	Przyznawanie świadczeń rodzinnych zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, oraz programem „Pomoc państwa w zakresie	Realizacją ciągłą zgodnie z potrzebami.	Uzyskanie przez rodziny należnych świadczeń rodzinnych z dodatkami. Niwelowanie skutków ubóstwa.	Środki finansowe gminy

		dożywiania” Przyznawanie zasiłków celowych na żywność, odzież , opał itp...przyznaw anie usług opiekuńczych, zapewnienie posiłków.			
Realizacja programów aktywizujących osoby bezdomne.	Miejskie i Gminne ośrodki pomocy społecznej	Informowanie i kierowanie osób bezdomnych do punktów wsparcia.	Realizacja ciągła	Niwelacja zjawiska bezdomności.	Środki finansowe gminy
Działania zapewniające dostęp osób bezdomnych do noclegowni.	Miejskie i Gminne ośrodki pomocy społecznej	Zamieszczenie na stronie internetowej Urzędów informacji o noclegowniach na terenie woj. Podlaskiego. Kierowanie osób bezdomnych do placówek, noclegowni.	Realizacja ciągła	Ciągły nadzór nad osobami wykluczonymi społecznie. Poprawa jakości życia osób bezdomnych.	Środki finansowe gminy
Organizacja szkoleń dających możliwość nabycia lub zmiany	Powiatowy Urząd Pracy PCPR	Organizowanie szkoleń dla osób bezrobotnych w celu podniesienia	Realizacja ciągła	Uzyskanie zatrudnienia w przypadku osób bezrobotnych.	Środki finansowe EFS Środki finansowe powiatu

kwalfikacji zawodowych		ich kwalfikacji zawodowych, realizacja projektów unijnych			
Przyznawanie środków osobom bezrobotnym na rozpoczęcie działalności gospodarczej	Powiatowy Urząd Pracy	Udzielanie wsparcia finansowego osobom bezrobotnym na podjęcie działalności gospodarczej.	Realizacja ciągła	Rozpoczęcie działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne.	Środki finansowe powiatu Fundusz Pracy
Kierowanie osób bezrobotnych na staże	Powiatowy Urząd Pracy	Kierowanie osób bezrobotnych na staże	Realizacja ciągła	Podjęcie zatrudnienia przez stażystów.	Środki finansowe powiatu. Fundusz Pracy, PFRON
Rehabilitacja społeczna prowadzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	PCPR	Pokrywanie dla osób niepełnosprawnych kosztów związanych z rehabilitacją społeczną Realizacja projektów unijnych	Realizacja ciągła	Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do : - przedmiotów ortopedycznych - turnusów rehabilitacyjnych - barier architektonicznych - sportu, kultury i rekreacji. - utrzymanie WTZ -organizacja zajęć wspierających osoby niepełnosprawne i	Środki finansowe powiatu, PFRON, Środki finansowe EFS

				ich rodziny	
Orzekanie o niepełnosprawności	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	Orzekanie osób o niepełnosprawności oraz o stopniu niepełnosprawności.	Realizacja ciągła	Wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności oraz o stopniu niepełnosprawności.	Środki finansowe powiatu. Środki wojewody
Kierowanie osób do domów pomocy społecznej.	Miejskie i Gminne ośrodki pomocy społecznej PCPR	Umieszczanie wcześniej skierowanych osób w domach pomocy społecznej.	Realizacja ciągła	Umieszczenie osób w domach pomocy społecznej.	Środki finansowe powiatu i gmin
Poprawa dostępu do opieki zdrowotnej i rehabilitacji leczniczej.	SP ZOZ Miejskie i Gminne ośrodki pomocy społecznej	Promocja usług zdrowotnych oraz pomoc w dostępie do usług zdrowotnych.	Realizacja ciągła	Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa.	Środki finansowe Powiatu oraz środki NFZ Środki finansowe gmin
Promowanie wczesnej diagnostyki oraz rehabilitacji	SP ZOZ	Organizowanie kampanii z zakresu promocji wczesnej diagnostyki i rehabilitacji	Realizacja ciągła	Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa.	Środki finansowe powiatu oraz środki NFZ
Promowanie	Powiatowy Urząd Pracy	Informowanie pracodawców	Realizacja ciągła	- zwiększanie zatrudnienia w	Środki finansowe powiatu, PFRON

zatrudnienia w warunkach pracy chronionej.	PCPR	o korzyściach płynących z zatrudnienia osób niepełnosprawnych.		warunkach chronionych	
Pomoc finansowa repatriantom	PCPR JST	Udzielanie pomocy finansowej repatriantom w postaci zasiłków remontowych, na zagospodarowanie itp.	Realizacja ciągła w zależności od potrzeb.	Wsparcie finansowe repatriantów w adaptacji do nowych warunków życia.	Środki finansowe wojewody Środki finansowe gminy, powiatu
Pomoc finansowa uchodźcom	PCPR	Udzielanie pomocy finansowej uchodźcom na wydatki związane z nauką języka polskiego, poradnictwo oraz ubezpieczenie.	Realizacja ciągła w zależności od potrzeb.	Wsparcie finansowe uchodźców w procesie adaptacji do nowych warunków życia.	Środki finansowe wojewody, środki finansowe powiatu
Poprawa współpracy samorządowych jednostek pomocy społecznej.	Jednostki pomocy społecznej	Inicjowanie, organizowanie spotkań dotyczących współpracy jednostek	Realizacja ciągła	Zacieśnienie współpracy jednostek pomocy społecznej.	Środki finansowe powiatu, gminy.
Poprawa współpracy	Miejskie i Gminne	Wywiady środowiskowe	Zgodnie z potrzebami	Realizacja ustawy o pomocy społecznej	Środki finansowe gminy i powiatu

samorządowych jednostek pomocy społecznej.	ośrodki pomocy społecznej PCPR	przeprowadzane przez pracowników socjalnych w terenie , praca socjalna, Współpraca pracowników socjalnych ze specjalistami typu: pedagog szkolny, psycholog, terapeuta.	– realizacja ciągła	Realizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	
Zacieśnienie współpracy instytucji publicznych z organizacjami społecznymi i kościołami.	Miejskie i Gminne ośrodki pomocy społecznej, PCPR, stowarzyszenia Instytucje kościelne JST	Prowadzenie współpracy na dotychczasowym poziomie. Ciągła i stała współpraca z kościołami wyznaniowym i obejmująca teren Powiatu - zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych, należących do zakresu zadań Powiatu Bielskiego - wzajemne	Realizacja ciągła	- Poprawa współpracy i koordynacji działań służb społecznych. - Poprawa współpracy samorządowych jednostek pomocy społecznej Zac - wzrost zaangażowania III sektora w realizację zadań publicznych - integracja środowiska samorządowego wobec zaspokajania potrzeb i rozwiązywania problemów społecznych	Środki finansowe gminy, powiatu, stowarzyszeń.

		informowanie się o planowanych kierunkach działalności - informowanie organizacji pozarządowych o planowanych sesjach Rady Powiatu, na których będą podejmowane uchwały dotyczące programu współpracy na dany rok budżetowy, a także innych uchwał określających zasady przyznawania dotacji z budżetu powiatu - konsultowania z organizacjami pozarządowym i projektów aktów normatywnych w dziedzinach	- większa skuteczność działania	

		dotyczących działalności statutowej tych organizacji - umieszczanie na stronie internetowej Starostwa Powiatowego informacji istotnych dla działalności organizacji pozarządowyc h pod warunkiem dostarczenia tych informacji w formie elektronicznej - nieodpłatne udostępnianie materiałów dotyczących konkursów ofert na zlecanie zadań publicznych przez Powiat Bielski - obejmowanie honorowym patronatem przez Starostę Bielskiego przedsięwzięć realizowanych		

		przez podmioty niepubliczne - aktualizowanie utworzonej w Starostwie Powiatowym bazy danych organizacji pozarządowyc h z terenu powiatu Bielskiego			